

† ІЛАРІОН
Архиєпископ

СКОРБНА МАТИ

ЖИТТЯ ТА СТРАЖДАННЯ
БОГОРОДИЦІ ДІВИ

ПОЕМА

1944
ХОЛМ

Св. Данилова Гора

† I L A R I O N

СКОРБНА МАТИ

ЖИТТЯ ТА СТРАЖДАННЯ БОГОРОДИЦІ ДІВИ

ПОЕМА

1944
ХОЛМ
Свята Данилова Гора

Почуй мене, Скорбная Мати,
Пречистая Діво Маріс, —
Нехай нам в засмучені хáти
Яснáя зоря хоч замріє!

Схиляю в покорі коліна,
І шлю Тобі щирі моління:
Розп'ята горить Україна, —
Пошли ж їй святе Воскресіння!

Почуй мене, Вишня Госпóже,
Єдиная наша Надіє!
Почуй мене, райськая Роже,
Й спасй Україну, Маріс!

† *Iларіон.*

Prof. Zickendrath: Скорбна Мати.

ФІЛІЯ „УКРАЇНСЬКОГО ВИДАВНИЦТВА”.

Українська Друкарня. Холм, Свята Данилова Гора.

І.

ГОСПОДНЯ ДИТИНА.

П е р е д а н и я

1.

Пошли хоч на старість дитину!

Розпучливий, їде Якім¹ до Сіону,
    Принести для Господа дарі,
І ласки просити замкненому лону
    Своєї коханої пари.

Немає дітей його праведна Анна,
    Замкнув Савафф її лоно...
„А може на старість ще злине їй манна,
    Як Саррі тій во врем'я оно?”²

І пнеться осел через дике каміння,
    Якім у Сіон поспішає.
А сонечко сипле на нього проміння
    І ліне до серця, безкрай.

І праведний мріє про ласку Господню,
    Благас про неї єдину:
„Закрий мені, Боже, бездітства безодню, —
    Пошли хоч на старість дитину!”

І уста шепочуть Молитву до Бога,
    І лине з грудей піснопіння...
І стéлиться кíлимом трудна дорóга,
    Осяяна злотом проміння!

¹ Яким, батько Марії, був з Назарету, з царського роду Давида, з племені Юди. Маріїна мати, Анила була з Вифлеєму, з роду Аарона, з племені Левія.

² Сарра, жона Патріярха Авраама, породила сина Ісаака в глибокій старості.

2.

I повний надії, Яким поспішає.

Уже п'ять десятків з своєю дружиною
Тягне ярмо він бездіття.
Ось восьмий десяток у нього за спіною, —
Цé вже життя верховіття!

Побачить на старість потіху-дитину, —
Якімова завждішня мрія.
І Бога просив він горліво без впину,
Й зорею світилась надія.

І вибрався він з Назарету в Святиню,¹ —
Принести для Господа жертву.
Він заїжди так щедро дає милостиню, —
Леліє надію утірту...

I повний надії, Яким поспішає
До Єрусалиму Святого.
І світиться зіркою щастя безкрайє, —
Сподіване злінє затого...

I раптом відкрилася Якому Святиня,
І звів він до Господа руки:
„Рятуй мене, Боже, моя Ти Твердіня,
Рятуй мою душу з розпukи!”...

3.

А люд безсердечний...

„Ти в Бога отвérжений, Богом забутий,
І зáйва Йому твоя жертва!
Ти в сором бездітства гріхами закутий,
Молитва твоя Богу мéртва.

---

¹ Від Назарету до Єрусалиму три дні звичайної ходи.

Іди собі звідси, ти бен-Варнафіра,¹
Не дав ти Ізраїлю роду!
Невгодна для Господа кожпа офіра,
Хто сім'я не лишить нарбду!"...

І вітаягнув Архиерей гордо руку,
І тиче йому на ворота...
Не сила Якимові знесті розпуку,
Всю душу посіла скорб:а...

І праведний впав, як підрізаний колос,
Хрестом простягнув свої руки...
І довго при Храмі носивсь сумпий голос,
Наповнений скрбі та мўки...

А люд безсердечний кругом галасує,
Наповнилось сміхом подвір'я...
Де серця немає, прохання там всує, —
Від сміху ляшть аж підгір'я!...

4.

В пустині.

Від сбому лютого й людського глуму
Подався Яким на пустиню, —
Душа його сповнилась болю та суму,
Пізнавши жорстоку гордйню...

І він сорок день пробував па пустині
В Молитві гарячій та в пості.
І гірко він плакав в тяжкій самотіні,
І падав з утому та млості ..

„О Боже Всесильний, о Боже Великий, —
Хай стануться слъбози їдою,
Хай дόмом мені буде камінь цей дикий,
Як буду забутий Тобою!..

¹ Бен-Варнафіра — син Варнафіра. Батько праведного Якима звався Варнафрі.

Пошли мені, Боже, на старість дитину,
Здійми з мене чорну обráзу...
А пóки, — не кину я цю самотýну,
І хліба не з'їм ані ráзу"...

І плакав Яким, і лив сльози пекúчі,
Його пастухи розважали...
І серде напóвнили рани болючі,
І гризли його, мов шакáли...

5.

А Анна дíзналась.

А Анна дíзналась, що сталося в Святині, —
І серде її рвáлось на часті:
„Пошли, Боже, сили смиреннїй рабині
Не згинути з цеї напáсті!..."

Чи Тý мене, Господи, кинув, як лишню,
Щоб знóсити люті нарúги?
Пошли ж мені, пéмічній, ласку всевишню
З Своєї святої потúги!..."

Споглянь на покýнену бáтьківським зóром,
Й верий мені вірну дружýну...
Не бий мене, Боже, бéздíтства позóром,
Й пошли мені втіху - дитину!"...

І плакала Анна, і мліла від сýму,
І рвáлось на часті її серце...
„Пошли, Боже, край цьому чорному глúму, —
Утиш паше тихе озéрце!"...

І криком кричала зсýмована Анна,
І рóем гудів Назарет...
Захóдилась млістю зірнýця порáнна,
Й хилýлась, як той очерет...

6.

Кубельце гойдалось на вітці.

І вийшла заплакана Анна до саду,
Підвісти очей вже не в силі...
Шукає в душі своїй вірну пораду,
Зорію надії їй милі.

І тихо звелася вона погляд угору,
І бачить — над нею гніздечко...
І світло погасло сперед її зору,
Й як пташка, забило сердечко...

„О Боже Великий, Ти навіть пташійні
Даєш повно щастя зазнати...
Чому ж Ти відмовив смиренній рабині
Святого тогого слова „мати”?

Природа плодами Тебе прославляє,
Одна я між всіми безплодна...
І тільки одній мені плоду немає,
Я так, як пустиня безводна”...

І плакала Анна, і билася в горі,
Немов німа пташечка в клітці.
І все перед нею в заплаканім зорі —
Кубельце гойдалось на вітці...

7.

Архангол Гавриїл.

І Анна заплющила стомлені очі,
І mrіє, — у неї дитина...
І милими стануть її дні всі та ночі,
Щаслива, бажана хвилина!...

Аж чує зненांцька, — немов піснопіння
Несеться до пей з небес:
„О Анно, — почути твої всі моління, —
Й зазнáєш від Бога чудес!

Зідхання твої перейшли через хмари,

До Бога дійшли твої сльози:

Минулися чорні бездітства примарі,

Минулися лоня морози!

І ось ти зачнеш, і нарідиться Доня,

І збудеться світові mrія:

Повстане Спасіння для всіх з твого лоня, —

Блаженна Діва Марія"...

Й зірвалася Анна на рівнії нозі, —

Архангол стоїть білокрилий:

„Будь благословенний, Посланнику в Бозі,

Бажаний мій Віснику милий!..."

Як сповняться любі глаголи пророчі,

Віддам я Дитя своє Богу, —

Хай хвálить ім'я Його дні всі та ноčі,

Хай ступить на Божу дорóгу"...

І низько вклонилася Анголу Анна,

Линуло з грудей післяопіння:

„Гряди ж до нас, Доню, як райська Манна,

Гряди ж до нас, Мати Спасіння!"...

І в радості Анна спішить до Сіона, —

Принести для Господа жертву,

Що зняв Він печатку з замкненого лона

Й підвів її знобу півмертву..."

8.

Архангол у Якима.

Яким же ще й далі їв сльози в пустині,

Й спокoю не знав й на хвилину.

І Бога благав він в тяжкій самотіні

Послати йому втіху єдину.

Й явився до нього Архангол Господній,
Немов та ранків денніця:
„Рятує Всесильний тебе із безодні,
Виводить з бездітства Десніця.

Якиме, Якиме, — жона твоя Анна
Зачине та породить Дитину!
І буде Вона, як та Зірка Поранва,
Світити на радість без впіну...

Почув Бог твої всі гарячі моління,
І шле тобі Вишнюю Манну.
Спіши ж до Сіону, у Місто Спасіння, —
Там стрінеш жону свою Анпу!”...

І тихо й самотно булб на пустині,
Мовчали заснулі камівпя...
І тільки па серці, немов у Святині,
Греміли святі піснопіння...

9.

Сповнилась мрія.

І молодо, й радісно знов до Сіону
З пустині Яким поспішає.
І ніби надів він царськую корону,
Так б'є з нього щастя безкрай.

І стрів він у Єрусалимі дружину,
Й обб'є молились щасливо.
Немов стигле жито від вітру, без впину
До Бога хилілись горліво...

Й щасливве подружжя вірнулось додому,
І вирости їм мідні крила:
Забули про іривди болючі й утому,
Заграла в обох нова сила.

І спбвнилась давнітня їхняя мрія, —

Тяжкою почулася Анна...

І скоро поточу вролилася Марія,

Прекрасна, як зірка поранна!

Й вернулась Якимові більша ще шана,

Забулись колишні турботи.

І весело й радісно вів він від ráна

Свої повсякденні роботи!...

10.

Розкрились святі Небеса.

Як Діва родилася, Хóри здетіли,

Розкрились святі Небеса,

І Анголи пісню небесну запіли,

Неземні булій словеса:

„Явилася світу Дівиця

На радість яснú й ва спасін'я,

І Нею Господня Десніця

Пошле нам святе Воскресіння!

І прйде землі щастя Боже,

Спасіння уже он зоріє...

О радуйся ж, наша Госпоже,

Пречистая Діво Маріє!

Ми слáвимо срібними дзвонами

Рáйську небесную Рожу,

Ми слáвим єдину між жónами, —

Чистую Матінку Божу!”

11.

Майська Лелія.

Батькій береглій, немов ока зрініцю
Свою довгождану Марію,
І викохали Непорочну Дівицю,
Як раїську небесную мрію.

І віросла в батька та в мами Марія,
Всього Назарету краса:
Розкіпна та ніжна, як майська лелія,
Прекрасна, як рання роса!
Ї гуляла в садочку Пречиста Дитина,
Як ранок червнєвий, погожа.
А мати за Нею: „Моя Ти єдина,
Моя Ти весіння рожа!“...
А батько старий свою вкіхану дочку
На руках старечих все носить:
„Найкраща Ти квіточка в цьому садочку,
І щастя Тобі в Бога дбасить!“...
Ї світилися в Діви духові чесноти,
На розум була вже глибока:
Цуралась неправди, цуралась марноти,
Трималася Бога, як ока!

12.

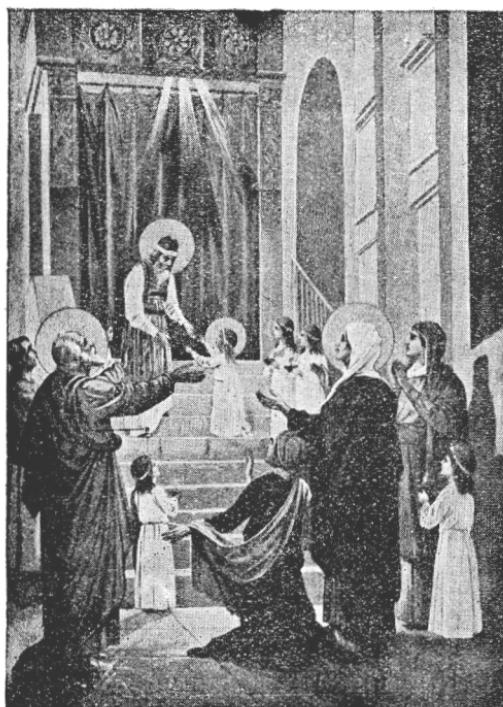
Введення до Храму.

Сумус за Донею праведна Анна:
Три роціки минуло Марії,
І треба за клятвою з співом „Осанна!“
Віддати у Храм свої мрії...

Зібралася блізька та дальня родина,
Ї провадять Марію до Храму, —
Велична ї святая для Діви хвилина,
І повно свічок, фіміяму!...

І тихо несуться святі піснопіння,
Дитина — як біла лелія.
А сонечко сіпле веселе проміння,
Ї цвіте в нім Пречиста Марія!...

Он мріють високі Сіонськії мури,
Ворота відчинені Храму...
Ї чого то Яким став суворо похмурій,
Ї чого то всі очі на маму?...

Г вийшли Священики Діву стрічати,
А з ними — сам Архиєрей...
В останнє прощається з Донею мати,
І тулить до скорбних грудей...
Та пірхас пташкою радісна Доня,
Й легенько несеться по сходах...
А мати очима єсть Плід свого лоня,
Що тане у Храмі, як в водах...

13.

Пречиста Марія у Божому Храмі.

Пречиста Марія у Божому Храмі,
Немов та тройцда, зрестала, —
Постійно в Молітвах, усе в фіміямі,
На варті Його ідеала

Яким, Анна й Марія.

Анна й Марія.

Постійно при праці, постійно в Молитві
Минали Святій рік за роком.
Марія зростала в пляхетній гонітві,
Щоб сповнити дане Пророком.

Святі Анголій прилітали до Діви
Й приносили з неба Їй манну.
А в Храмі бреніли небесній спиви
Й ростіли Зірницю Поранну.

Померли небáром і бáтько, і мама,
Марія лишилась сиріткою.¹
Нікби не кíдала Божого Храма,
Зростала немов під наміткою.

І завжди за книжкою Обранка Божа,
Вивчала Писання Марія.
І виросла Діва, як майська рожа,
Як біла пахуча лелія!

¹ Яким номер на 80-му році життя, а Анна — на 79-му.

14.

Вона Приснодівою буде навіки!

Настала Пречистій скорбітна година,
Що мусить лишити Храм Божий:
Уже повнолітня Господня Дитина,¹ —
Нехай Собі йде в світ погубжий!

Та твердо стоїть на своїому Марія:
Не пара вона чоловіку!...
Лишитися Дівою — завждішня мрія,
Прожити без мужа довіку...

Вона Приснодівою буде навіки,
Хоч піде із Божого Міста...
Пречистій потрібно самбі опіки,
Вона бо — Господня Невіста...

Священики рâдяться, її стали на тóму,
Щоб дати в опіку Марію, —
Вручити Пречистую стáрцю святому,
Беріг щоб її, як лелію!

15.

Йосип Обручник.

Зібралися мужі до Храму Святого,
Жезлій віддалій до Святині, —
Заквітне чий жезл, то в опіку до тóго
Вручити Марію віднині.

І молиться Первоєвівченник горліво
Всевишньому Господу Богу,
Щоб вибрati Ліві Пречистій щасливо
Життєву опіку п дорóгу.

---

¹ Мала 14 літвіку.

І сталося чудо, — оздобився в квіти
Жезл Йосипа із Назарéту!
На ньому голубка, готова злетіти,
Немов на ріці з очерету.

Її зпяляється голубка, і тихо кружляє
У Йосипа над головою.
Нікому вже сùмніву в Хráмі немає:
Йому взяти опіку Святою ..

І Йосипові обручили Марію,
І взяв в'н Пречисту додому.¹
І пестив її, немов майську лелію
У райському саді святому!...

16.

у Назареті.

Вернулася знóбу Марія додому
У Свій Назарéт осяйний.
З любов'ю служила Свойбому старому, —
І тихо їм біг час ясний.

Із роду Давида був тёсля старéнький,
Але тепер збóсім збіднів.
Маєток увесь його, — домик білéнький
В садочку зеленім яснів.

Теслярством впрóблював Йосип пожýву,
В роботі мивáлися дні.
І тільки її суншив свою голову спvу, —
Щоб дні її бували ясні.

¹ Йосип мав того часу 80 літ, був удівець. Він мав від своєї жони Саломеї дві дочки й чотирьох синів. Походив з цárського Давидового роду, ваймався теслярством,

І тихо в роботі жилбся Марії,
Життя їшло без суму й печалі.
І всі її думи, і всі її мрії
Були біля Господа й далі.
І піжно Вона розцвіла, як лелія,
Як піпіная майська рожа,
Їй завжди світила зорею надія, —
Велічна, свята та погожа !
Робота для Бога її святі пісно-інни —
Це завжди на мислі в Марії.
І в серці їй гратло веселе проміння,
В душі ж розцвіталася мрії...

Р а о л о: Пресвята Марія.

II.

СКОРБНА МАТИ Й ЛЮДСЬКИЙ СИН.

1.

„Радуйся, Благодатная!“

Благовіщення. Єв. Луки 1. 26-38.

Пречиста в кімнаті затішній ззарапия,
І тихо, і чуйно девкóла.
Вглибáлася Діва в Святеє Писáпия,
Задумá пе сходить із чóла .

А сонечко красне в вікно зазирáє,
Пречистая Діва в промінні.
Забýлася бджілка, і крýльцями має,
Й трипóче в вікóннім склепіnnі!...
„Се Діва во чреві зачнé, й родить Сина,
Ім'я Йому Еммануїл”...
Задумалася Діва... І зпóву бджолýна
Трипóче в вікні зо всіх сил...
Аж нагло в кімнаті огненне проміння,
І Ангол вітас Марію:
„О радуйся, Чистая Мати Спасіння, —
Випóвнює Бог людську мрію!”...
Марія тремтýть, і підносиТЬ долоні,
А в уші Й ліне спокуса:
„І ось Ти зачнéш у дівочому лоні,
І Сина породиш, Ісуса”...
Огнем загорілось обличчя погоже,
Дивується Діва докраю:
„Та як же віщання це статися може,
Коли зовсім мужа не знаю ?!”...
А Ангол велично: „Бо Дух Святий злине
На Тéбе, Пречисту Марію.
Й народиться з Тéбе Святé, що єдине
ДовéршиТЬ Спасіння надію”...
Й Пречиста закрила замлóсні очі,
Й трипóче, від вітру мов колос.
В ушах же бренять ці глагóли пророчі,
І чути Архáнгольський голос...
І очі розкрила Пречиста Дівиця,
І тихо повіла Святому:
„Я зáвжди слухнáна Господня Служнýця, —
Хай бúде по слову твойому!”...
А сонечко слало веселе проміння
У білі маленькі вікóнця.
І грали в Марії в душі піспoціння,
А в серці булó повно сонця..

2.

В обіймах мрії.

Св. Луки 1. 26-38.

На крилах літає Пречиста Марія,
В ході снить рожевії сни.
Доганяє стрілою в думках мрію мрія,
І всі — найсолідні вони...

Благовісно Йі Божий Висланий
Звістів вишню волю небес:
Від Неї зачнеться Обранець,
Як чудо найвище з чудес:
Святий Дух на Пречистуу зліне,
І без мужа порбдить Вона...
„Престол батька Давида, Ми Сине,
Тобі доля судила ясна!”...

„І повік царюватиме Він в домі Якова,
Його Царству не буде кінця!”...
І все в Неневісної думка однакова, —
З мрій рожевих сплітає вінця...
„Я слухняна Господня Служниця,
Нехай станеться все це Мені!”...
І палаютъ огнем Ії радісні лиця,
Б'ють надію очі ясні..."

„Я слухняна Господня Служниця!”

4.

Фальшива підозра.

Єв. Матвія 1. 18-24.

Настала блаженна й велична хвилина, —
Пречиста почулась тяжкю:
У лобні Своїому Вона носить Сина, —
Джерело Спасіння й спокю!

І радістю серце трипоче в Марії,
Весела душа, як весна:
Ясніють великі народній мрії, —
Месію породить вона!...

Та Йосип почав підохріло глядіти,
Набрякли від сліз йому очі...
І все їй нагадує дівства завіти
Й найвищі чесноти дівочі...

Їй Марія кривавилася серцем болючим,
Її денно-нощно гриз сум...
В'їдались підбэри ці тेरням колючим,
І серце їй рвалося з дум...

А люди, булó, головою хитали,
І чувся приглушений сміх...
І рвав її серде, немов ті шакали,
Цей ложний придуманий гріх...

І вислав Бог Ангола тéслі старому, —
І вияснив тайну всю в сні.
Для старця святого сильніші від грому
Були ці глаголи ясні...

І плакав старий, зрозумівши все горе,
Що Діва Пречиста терпіла:
Фальшива підозра — страждання суворе
Невипній душі і для тіла!...

3.

Далека дорога.

Єв. Луки 1. 39-56.

„Кому Я повім Свою думу,
Кому розкажу всі печалі?”
І Скобрина Марія від сúму
Усе поглядає на далі.

Далéко на пíвночі Юта¹, —
Там мила її Лисавета.
Туди то Марія забута
Думкáми пливе з Назарета.
І вýбралась Чиста Невіста
Відвідати сестру² Свою в Юті,
І спілкні Марії до міста
Віднести глаголи почути.
Далека Марії дорóга;
Усипана диким камінням.
Солодка ж була перемóга,
Окутана теплим промінням!

І гостя привіт з Назарета
Проказує радісно в хаті.
Схопйлася враз Лисавета,
Піднісся її дух, як на Святі!

І скрикнула райськими
[дзвбнами,
Вгóру піднёслась долónя:
„Ти Благословенна між
[жбнами,
Й благословенний Плід лоня!

І звідки мені, що до мéне
Прийшла Мати Бога мойого?...³
Й забилося серце шалéне
Марії з прорóтва новóго...

Й линуло святе пísonіння
В Марії з зболілих грудéй, —
Хвалá Господéві Спасіння
За вýкуп з неволі людей!

І довго удвох щебетали⁴
Про тихі святі свої мрії,
І кожній яснішими стали
Леліяні в серпі надій.

А в хату дивились знадвору
Високі Юдейськії гори.
Стояла весна, і в цю пору
Навколо цвілій всі простóри.

І всі свої райськії мрії
Повіли вони одна одній.
Й яснім Тоді став для Марії
Відкúлення задум Господній...

І ніжно прощались сестриці,
Кропілась слізмý Лисавета.
І серце раділо в Дівиці,
Побачивши мур Назарета!

¹ Юта чи Ютта, Jutta — маленьке місто в Юдеї, де жили Священики, а серед них і Захарія, муж Лисавети. Від Назарету до Юти 120 верстов. Деякі вчені богослови твердять, що Лисавета жила в священичому місті Хевроні, біля пустині.

² Марія була двоюрідною сестрою Лисавети. Родовід їх такий: у Матфана й Марії (з Вифлеєму) було три доньки: Марія, Софія й Анна. Марія породила в Вифлеємі Саломію, Софія там же породила Лисавету, а Анна в Назареті породила Діву Марію.

³ Лисавета, жона Священика Захарії, перша визнала Марію за Богородицю.

⁴ Марія гостила в Лисавети біля трьох місяців.

5.

Холодна печера.

Ісусове народження, Єв. Луки 2, 1-7.

Зближалась таємна ріпальна година,
Великий для Дівиць той час,
Коли Вона мала зродити світу Сина,
Цо буде Месія і Спас.

Готовилася тихо Марія до робів
Самотна та незрозуміла, —
Прийняти достойно Месію народів
Вона цілним серцем хотіла.

Та враз несподівано вийшло веління, —
Усім записатися в місті!
Від волі царської немає спасіння,
Твердили всі зібрані вісті...

I Діва Пречистая впала всім духом,
Немов той підрізаний колос...
Ходили новінни селом слух за слухом,
Клялій всі той нерепис вголос.

Й зібралась Святая Роди́на до міста, —
Далека була їм дорога! ¹
Насилу плелася тяжкая Невіста,
Наїлася муки Небога!...

Над вечір до міста прийшли вони з болем, —
Немає ніде ні куточка!
I Діва Пречистая знбу́ву йшла полем, —
Чекати в печері Синóчка...

На полі за містом печера холодна
Натомлену Діву пригріла.
I тут породила Пречиста голодна
Спасителя душ напіх її тіла... ²

В печері стояла ніная тварі́па, —
І тихо дивилася на бідних:
Вона повітала Господнього Сина
Й Роди́ну, немов своїх рідних...

І тихо в печері... Син Божий па сіні...
Не чути вже стόгону Діви...
Воли перед Богом схилили коліні...
Несутся вже Ангольські співи...

---

¹ Від Назарету до Вифлеєма дороги більше, як на три дні.

² За перекладанням Діва Марія пробула в цій печері 40 днів.

6.

На людях благовоління.

Єв. Луки 2. 7-20.

Пастухи оточили Святую Родину
В Вифлеїмській печері тісній,
Їй поспішаючи, знóву та знóву без впíну
Предивне розказують Їй.

У яслах лежала заснула Дитина,
Край ясел соплій баранці.
Вкривала Пречиста хітобчиком Сина, —
Цвіла Їй веснá на лиці.

Пастухи повідали, що Ангол із неба
Звістів їм предівну новіву...
Великих подій сподівається треба,
Велічне чекає Дитину...

Споглянув Господь на народа страждання,
Їй шле світові долю Сібн...
Навіяли радість пастуші віщањя,
Біжить з очей стомлених сон...

І згада́ла тепер Неневісная Мати,
Що благовістій Гавриїл...
І для Сина в буду́ччині став вирина́ти
Давидів праба́тьківський стіл...

7.

Волхви зо Сходу.

На Сході явилася зірка блискуча,
Щоб світузвістіть про Пророка,
А з нею прийшла всім надія родюча
І віра в Спасіння глибока.

І ясно всім стало: родився Месія,
Щоб вести до щастя народа, —
Збувалась велика нарідняя мрія,
Якої чекали всі роди.

Побачили зорю й царі із Востока,
Й шукали світами Месію.
Зоря їм показувала до Пророка·
Правдиву дорогоу-надію.

Й царі ці в печері знайшли Боже чадо,
Й вклонились Йому, як Месії,
І дари Дитині Святій дали радо,
Й вітання зложили Марії.

Марія ж цвіла та втішалася духом,
В душі йї булó повно сонця.
Раділа й жила Вона гордим тим слухом,
Що має земля Оборонця.

Й світилась Марія зорею ясною,
Засяла й радість нова:
Скрізь пахли йї рожі, скрізь пахло весною, —
Втілялись пророчі слова!...

8.

На Виводинах.

Стрітення. Єв. Луки 2. 22 - 35.

Повна радости нéслась Святая Родина,
І квáпилась в місто гірською тропою.
Йосип ніc на руках своїх дýвного Сина,
В Марії для жертви пташкій під пахвóю.

З неба зáздрило радості сонечко красне,
Дитинка рожéво всміхалась крізь сон.
І мріяла Мати про бúдуче щáсне,
Ясніли в уýві Давид, Соломон...

Анголí над Дитиною тихо співали,
Вітрéць грав косбю Марії...
І духу цілющого йї додавали
Рожéві ці матерні мрії...

І прине́сли в Святию жертве́нного Сина, —
Все ви́конати по Зако́ну.

І щастям горіла Свята Роди́на
Одे́ржати ласку Сіону.

Але рапто́м у Храмі Родину стрічає
Весь сивий Пророк Симео́н.
Йому світлом небесним обличчя палає,
А очі горять, як Сіон.

І схопі́в він на руки тремтю́чі Дитину,
Й став вдя́чного гімиа співати.
Всі слуха́ли радісно щасну нові́ну,
І щастям щвіла Божа Мати.

Та почувся вкінці ніби голос ридання,
Прорік Симео́н у журбі:
„Призначений Він па падіння й вставання,
Й меч душу прошиє Тебі”...

І давенів старий голос пророчий грізьбою,
Марія стояла півмертва..
І покрилось обличчя пречисте журбóю,
Й з рук вцала принесена жертва...

9.

Лютус цар Ірод.

Єв. Матвія 2. 1-12, 16-18.

Лютус цар Ірод, і мститься нарбоду,
Кого лиш дістане рука.
Насміялися з п'яного волхві ці зо Сходу,
Палюча обра́за така...

Принела їх ознáка до міста святого, —
Явилась на Сході зоря.
Ознака смертельна для Ірода злого, —
Віщує новобо́го царя:

Не вернúлісь до п'яного премудрії маги, —
Далому ьтіклій тайкомá...
І Ірод лютус з такої зневáги,
Снокю парéві нема...

Волхві обіцяли звістіть про Дитину,
Новобо́го Месію нарбоду..
Руйнує це Іродогу всю родину, —
Вбиває царя з його роду.

Лютус і мститься цар Ірод жорстокий,
Не має спокію відé...
Зневáга на чолі кладé слід глибокий,
П'ляє обличчя блідé.

І наказа дає цар жорстокий поспішно:
Побить в Назарéті дітей...
І рідає Рахиля за дітьми невтішно,
Несеться плач з сótень грудéй...¹

За переданням побито було 14000 дітей, звичайно, по всіх околицях.

10.

На чужині в Єгипті.

Єв. Матвія 2. 13-15

Опівночі Йосип збудир Божу-Мати
Ї повів Її хапліво про віцій свій сон:
Треба зараз Дитині життя рятувати,
Бо згубить Ісуса царський легіон...

І схочила Марія спросоння Дитину,
Ї туліла Її до скорботих грудей...
Ї подалася Святая Родина в чужину;
В далекі краї до незнаних людей...

І довго ховала Пречистая Сипа
В пустинях гарячих та петрах безвідпих.
І багато зазнала Святая Родина
Ночеї безпритульних і днів півголодних...

І рвалося серце за долю Дитяти,
Тремтіла Марія, як пташка, в журбі...
І тоді зрозуміла Пречистая Мати
Те віще: „Меч душу прошиє Тобі”...

11.

Женеться цар Ірод.

Л е г е н д и .

Женеться цар Ірод, Марія втікає,
Рятує Предвічного Сина.
Ужé кілька днів відпочíнку не має
В гонітві Святая Родина...

Женеться цар Ірод забыти Дитину,
Що стала б в Юдеї царем.
Розбишáкам жовнірам немає вже впину
Під лютим царствéнним пса́рém...

Женеться цар Ірод, ось-ось вже спіймає
Свою перелýкану Жертву...
Перед ними ріка, мов те море безкрай, —
Цар схопить її хоча б мергву...

Розігналась Марія, і з Сином у бóду:
„Прийми, о Мій Господі, душу!“...
Та Господь помагає гонімому роду, —
Ріка обернулася в сúшу..

* * *

Женеться цар Ірод, ось-ось вже спіймає
Свою перелякану Жертву...
Перед ними гора, порятунку немає, —
Цар схопить її хоча б мертву...

„Заховай мене, гроно!” кричить Мати Божа:
„Рятуй Мені П'ервенця Сина!”...
А ззаді женеться царственна сторожа,
Остання надходить година...

І гора розступилась, й сковала Марію,
І всю божественну Родину...
І Пречиста до скрібних грудей Свою мрію,
Свою радість тулила єдину...

*

Святая Родина блукáє в пустині,
Скрізь голий пісок перед оком...
І лячно, і сúмно всім Ім в самотіні,
І смерть щохвилини під боком...

І надбігли леві до Святої Родини,
І дико, і грізно ревлій...
І не бачив вже Йосип Марії й Дитини, —
Усі напівмертві були...

Аж витягнув ручку Ісусик хутéнько,
І лéвам зробив остерóгу...
Присмиріли леві, й Ім служили любéнько,
І вказували путь-дорогу...

* * *

Зголодніла Святая Родина в пустині, —
Від вчóра нічого не їла...
Дістati б пожíви бодаї хоч Дитині,
Для цього худéнького тіла ..

Аж ось перед Ними фіговниця плідна,
Струнка й тополево висока...
Та плодів не дістане Родина ця бідна,
Хоч фіга й солодка для ока...

І вітаягла ручку Святая Дитина,
Й фіговниці знака далá:
Нагнулося дерево, — й їла Родина,
А Мати, як рожа, цвілá.

А сонце пече, і немає вже сили
Терпти спекоту жагу...
Підбілися ноги, і більш не посили,
А путь їм стелілась па крúчу...

Аж бачать, — па гірці стоїть деревійпа,
І манить до себе надійно.
До неї вдається зболіла Родина,
Оспрágла й голодна постійпо...

Та ма́рні були передчасні їх мрії, —
Піднесені віття всі вгороу:
Нема прохолоби для Діви Марії,
Щоб зпести спекоту сувору...

Дитягко ж Святее всміхнулось яспен'ко,
І рученьку тихо звелó:
І дерево віття спустило низен'ко,
Й забило буйнé джерелó...

* * *

І тихо Родина в пустині блукáє,
А Ангел показує путь.
Осліплює море піскове безкрай,
Вітрй їх гарячі січутъ...

А тільки оáза де зазеленіс,
Там спýнюється вся Родина.
І в очах Пречистої радість ясніс, —
Втішається з Пéрвенця Сина.

Пречиста тримає за рúченьки гожі
Своїого Предвічного Сина.
Їй де стúпить Синочок, там вýростуть рожі,
Заквітне червона калина...

І втішається радістю Скорбная Мати,
Трояндно цвітуть Її очі...
Їй зачинáє в пустині повблі смеркáти, —
Надходять дивóвища нóчі...

До Єгипту.

Спочинок у пустині.

12.

Яка ж то неземна краса!

Л е г е н д а.

І бігла Святая Родýна в пустині,
Палíли їх спráга та спéка.
Єгипет дас їм що вчóра, те й нині,
А тут ще дорóга далека!..

Аж єсь раз розбійників стріла Родина, —
Забрати осла їм хотять...

І як же тоді понесуть збігці Сина, —
За Нього вони лиш тремтять!...

Один із розбійників вгледів Дитину, —
Яка ж то неземна краса!

І збігців лишили вони в ту ж хвилину, —
Розкрилися й їм небеса!...

13.

Благорозумний розбійник.

Л е г е н д а .

I.

І довго Марія в пустяні блукала,
Нема де провести Йї ночі...
Усякого горя по вінця зазнала,
Поблідли Йї лічка дівочі...

Аж бачить Марія простору печеру,
І входить до неї Родина.
Якась жінка погожа лаштую вечерю,
Купати готовиться сина.

І просьться Діва перепочувати
Собі й всій голодній Родині.
Намучилася з Сином налякані Маті
Доволі в гарячій пустині!...

А жінка до Неї: „Моя Ти Убога,
Розбійники — всі мої діти...
У їхніх руках на пустині дорога,
Чи схочутъ вони Вас пригріти?“

А Марія в розп'язці: „Однак пропадати
На голій страшній цій дорозі!“...

І просить розбійничих Скорбна Маті
Помити Синочку хоч і назі...

А жінка: „Від рódів дитя моє хворе,—
В рукáх і ногáх нема руху”...
І світиться в очах розпачливе горе,
Терпіти його нема духу...

І жінка Синочка взяла від Марії,
І в кúпіль поклала дітей.
Купають у слíбзах жінкі свої мрії,
Утіху зболілих грудéй...

Аж кинувсь, як риба в озéрці, калічка,—
Бив воду крикливо ногами...
В Ісуса втопив свої радісні вічка,
І пестив так піжно руками...

І скрипнула жінка, і в нóги вклонíлась
Марії за чудо оцé...
А Пречиста від радості сонцем світилась,
Горіло промінням лицé...

Вернúлись розбійники, ї дíву даліся,
Почувши про чудо велике.
Полéгчили біdníй Родині взяліся
Життя їх голодне та дике...

А пізніше колишня калічка-дитина
Розп'ята булá із Пророком:
Пізнав він Ісуса, як Ліόдського Сина,—
Горів на хресті Той під бóком...

II.

Мандрує Родина, ї вже сили немає
Терпіти тяжку цю дорóгу!...
Печера розбійників на ніч приймає
Старого з Дитям і Небогу...

І бачить Марія, — зболіле хлоп'ятко,

Й палає в огні його мати...

І зараз Пречиста взяла немовлятко,

І стала його годувати.

І тільки дитина спожила крапліну, —

Здоровою стала в ту мить!...

Одужала й матінка в тую ж хвилину, —

Звелася з постелі й тримтить...

Пізніше розп'яте було на Голготі

З Ісусом дитя оце хвобре, —

І зразу розбійник призвав у скорботі

Ісусове серце простобре!...

14.

Він Назарянин буде званий.

Єв. Матвія 2. 19-24.

Наїлася горя Святая Родина,

Блукяючи все в самотайні.

Наїбільші терпіння виносить людина,

Що змушена жити на чужайні...

Та ось Ангол Божий явився старому

Обручнику Йосипу в сні,

І каже негайно вертатись додому,

В сільській оселі ясні.

І наче на крилах, верталась Марія

Із Сином Своїм в Назарет.

Хилилась в душі Її за мрією мрія,

Від вітру мов той очерет.

Забула відрazu Свої всі страждання,

Забула чужину та горе:

На руцях Джерело її раювання,

А матірне серце просторе!...

15.

А Дитина росла та зміцнялася духом.

Єв. Луки 2. 40.

Йосип з Ісусом.

Трудяща Родина.

І Синові вся віддалася Марія,
Навчала її ростіла Дитину.
В Ісусі було Її серце її надія,
Душою була з Ним без впину...

І Мати павчала, як жити на світі,
А Йосип учив ремесла.

І роки летіли, любов'ю зігріті,
Дитина не бачила зла.

До Йосипа її Матері завжди слухнаний,
Чеснотами славивсь Ісус, —
Для всіх був улюблений, всім був коханий,
Старанно вхиляється від спокус.

І дружна її побожна Святая Родина
Була в Назареті в пошані.

І серце раділо Пречистій за Сипа,
І спилися сни Її кохані!...

16.

Заступниця й Син.

В Назареті росло Дитя Боже
Під крýлами Скорбної Мами,
Й не раз Його личко погóже
Вкривалось рясníмii сльозáми.

Бо бачила Божа Дитина,
Як мусить людýна страждати,
І завжди спасіння від Сина
Благала Пречистая Мати.

Й росло Дитя Боже щасли
Й кохало Пречисту Марію.
А Мати навчала горлýво
Свою найдорожчую Мрію.

Та знала Дитина і Мати
Про хресті Месіїні мýки
Й довбíлось тýжко стра:
Пречистій Марії з розпý

17.

Усе віддає Богу шану.

Легенда.

В гайóчку ходила Пречиста Марія,
На рýцях у Неї Синок.
З очéй Її пólум'ям сяє надія,
І повбо про Сина думбک...

По-райськи пишалося літо погόже,
Скрізь повно ясного проміння.
і тулить Свята до грудей Дитя Боже,
І мліє від щастя й горіння...

Побачив Пречисту вівчарик хлопчина, —
Й до Неї, — за ним вся отара.
Й несуться всі гаєм до Божого Сина,
По небу немов біла хмара.

Вівчарик підбіг до Святої Марії,
Й мов в Храмі, уклікнув на лукі...
Й руками третміочими воні лелії
Ісусу простягув в руці...

Підбігла й отара, і голови долу
Схилила побожно в покорі...
В Марії засяло блаженство по чбулу,
І мрії заграли просторі...

І з дива причаїлась пишна природа, —
Усе віддає Богу шану...
А в Матернім серці палкá пасолода
І шептіт Святого Йордану...

18.

С о н.

Легенда.

Колише Пречиста маленького Сина,
Та вснуті Ісусик не може.
Вже спати Дитині остання година, —
Набавилося Дитя Боже!

Колише Марія, й над Сином співає
Солодкі насонні пісні.
Та пропшений сон за горами блукає, —
Ісусові очі ясні.

І з неба злітають Ангелики хором,
І бáвлять Дитину до сну.
Ісусик всеміхáється, й радіним збром
Прощає Мамусю яснú.

І тихо Дитина Свята засипáє,
Вартують Ангелики сон.
Усяке творіння Дитя оминає, —
Пильнúє Його ввесь Сіон...

19.

Виноград.

Легенда,

Старий Йосип верпувся з роботи додому
З гостінцем садовим Дитині, —
Виноград, як оріхи, Ісусу Малому
Й усій своїй вбогій Родині!

До гостя ця Ісус простягнув Свої руки
Й узяв Собі грόно доспіле.
І їла Дитина, а Мати з розпухи
Хиліла обличчя омліле:

Бо сік з винограду, мов кров та червона,
Скривавив Святую Дитину...
Потьобки криваві покрили хітона
Й спливали з обличчя без впину...

Ісусове личко покрилося кров'ю,
Скривавилися й білі руки...
А Мати Пречиста то сяла любов'ю,
То мліла з душевної муки...

20.

Заступниця наша в негодах.

Легенда.

Пречистая Мати сиділа над морем,
Обнявши руками Дитину.
Маріїне серце вкривалося горем
І рвалося з болю без впину.

Громами кричало розбурхане море,
Здіймалися хвили, як гори.
Ревло грюкотіння грізнé та суворé,
Й лякало стемнілі простори.

Рибацькі човні на шаленому морі
Боролися з хвілями сміло...
Та рвалося серде Пречистої в горі,
Обличчя з печалі горіло...

Хвилина, — і стали б човні потопати
В глибоких розбурханих вóдах...
Та молиться ревно Пречистая Мати,
Заступниця наша в негóдах!

І ручку піднёсла Святая Дитина,
І море поблагословила:
Вспокойлось море, — і тиха година
Над вóдами витягла крýла...

21.

І меч душу прошиє тобі.

Л е г е н д а .

Пречиста Синючка Свого колицяла
На постільці білій в хатині.
А думка мережку рожеву снувала
Про долю коханій Дитині.

І тихо співала Пречистая Мати,
Втопівши в Дитині замріяні очі...
Та раптом ось стали із мли випливати
Семенові ті віщування пророчі:
„Призначений Він на падіння й вставання,
Їй меч душу прошиє Самий же Тобі”...
І тиснуться в серці Марії ридання,
Їй вривається пісня в тужливій журбі...
І склонилася в тузі над Сином Марія,
Як підрізаний колос на полі...
І погасла рожевая матерня мрія
В прочуванні будучої долі...

22.

Голубочки.

Легенда.

Пречистая Діва у гай за водою
З Синочком Ісусом ходила.
Голубй їх провадять святкобою юрбюю,
На сонці блищасть їхні крýла.

Водонбса тримає Марія в лівіці,
Десніцею Сина провадить.
А сонде сміється Пречистій Дівиці
Й до гаю зеленого находитъ.

I сіла Марія в гаю біля дуба,
Голубків годус Дитина.
Розтрұшувать зерно для птахів —це люба
Забава Господнього Сина.

Усе зерно роздав, нема чим годувати,
Голубки ж так просяять ще їсти!...
I скорботою вкрилася Божая Мати,
Потемніли очі в Невісти...

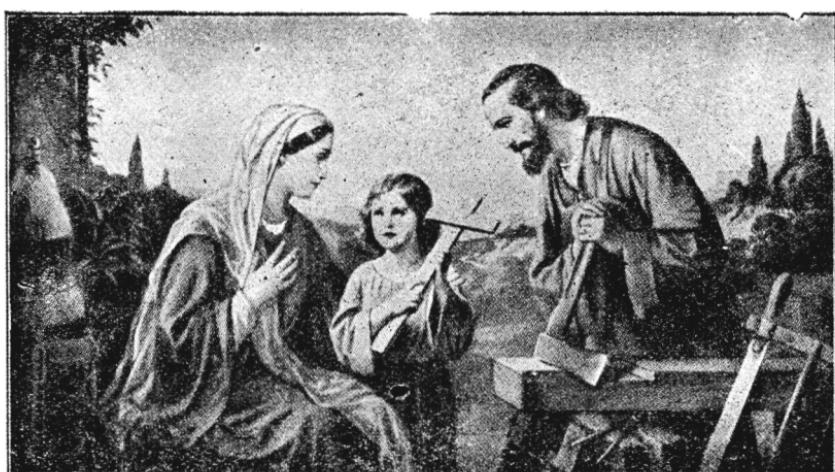
А голубки сідають Ісусу на руці
І збрять Йому в ясні очі...
Бездідна Марія сумує в розп'їді, —
Пустити голодних не хоче...

І Ісусик набрав повні жм'єні пісочки,
І птахам сипнув в дві руці:
Обернувся на зерно пісок у гайочку, —
Бенкетують усі голубці!...

23.

Нехай візьме своєго хреста...

Легенда.

Сміялося сонечко любо та ясно, —
В Назарéті вінчáлась веснá.
Святая Родина в садочку завчáсно, —
Від рання працює вона.

Йосип téше сусіді новóго ослóна,
Марія кудéлю лаштúє.
А Пéрвенець милий дíвóчого лóна
Щось пильно для себе майструє,

І мріє рожéво Пречиста про Сина,
Йосип радісно пісню вивбодить.

Аж дивиться Мати, — їх мрія єдýна,
Ісусик поважно підходить.

Дитина, як забавку, хрест змаїструвáла, —
Й несé похвалýтись Марії...

І скрикнула Мати, з омління упала,
Закрýлись пречистії вії...

24.
Скорбна Мати.

Легенда.

Prof. Paul Beckert: Свята Родина.

Ішла полем Пречистая Мати,
Й за руку Синочка велá.

І стала волóшки збирати,
Й віночка Дитині сплелá.

І наділа Йому на голівку,
Й втішалася щастям Жона...
А сонце сміялося ясно,
І Мати цвілá, як весна...

А Синочок хрестом простяг руки,—
Й потёмніло поле навколо...
І волошки зробилися тéрням, —
Й до крої впилíсь Йому в чóло...

І жахнулася Скорбная Мати,
Й рвонулося серце з розпuki...
І кинулась з поля втікати,
Вхопивши Синочка на руки...

25.
Я Пастир добрий.
Легенда.

Sopino: Свята Родина при роботі.

Сміялося сонце, й весéле проміння
Додбу фонтáном лилó.
Усе спрágле живе й мовчазлýве каміння
Його ненасítно пилó.

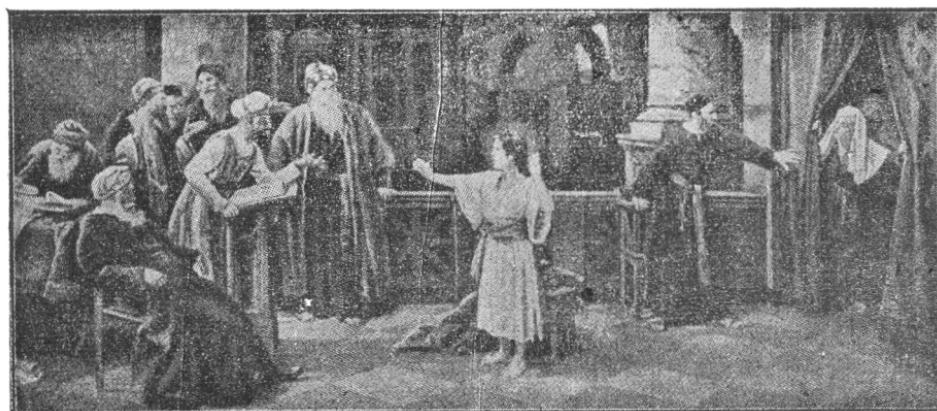
Сміялося сонце, і радість небесну
На землю трусило, мов з міху.
В Назареті збудýло сердечну вéсну,
Сkríz повно пісéнь, повно сміху.

І бáвляться разом їх любії Діти,
Їх мрія й надія єдина, —
Своїм Матерям Вони райській квіти,
Найкраща небесна перліана!
І разом Ісусик з Іваном зростали
Під крильми Своїх Матірòк, —
Світили однакові Ім ідеали,
Зразком їх життя був пророк.
І сяяло радістю серце Марії,
З душі її било проміння:
До Господа лíнули всі Братні¹ мрії,
До Неба булý їх горіння...

27.

А Ісус зростав мудрістю.

Єв. Луки 2. 41-52.

Н. Clementz: Дванадцятирітній Ісус у Храмі.

То не пташка побивається
Над зруйнованим гніздом,
Не тополя то хитається
В полі чистім над ставком, —

¹ Ісус і Іван (Хреститель) були троюрідними братами. Іван був старший від Ісуся на шість місяців.

Йосип вéсело теше новбóго ослóна,
І пíсня несеться в довкíлля.
Марія кудéлю прядé на хітбóна,
На серцí у неї весíлля.

А Ісусик маленький з ягнýтами грає,
Годує та поїть водою.
То Пастух за ягнýтами з криком ганýє,
То вíвді за Ним чередою.

І тішиться Мати, і в Пáстиря Сина
Втопляє Свої ясні очі.
І від щастя цвітуть, немов в лúзі калина,
Нíжні Її лиця дíвочі!...

26.
Б р а т и .

H. Zatzka: Свята Родина (Йосип, Лісавета, Марія з Сином і Іван Хреститель)

Сестриця вчаща до Дíви Марíї, —
Любила Її Лісавета.
Зійдується обóє, — й найкращі лелíї
Усього вони Назарета!

То Марія всіх питаеться,
Всіх випитує кругом,
Порятунку в усіх просить,
Молить, плаче та голосить...

Десь поділась Йі Дитина, —
Третій день уже немає...
Мати плаче без упіну,
Руки болізно ламає...

* * *

І прибігла Марія до Храму,
Й на порозі спинилась без слів:
Її Первенець любий, коханий
Серед славних стоїть вчителів...

І гірко озвалася Мати до Сина:
„Третій день у печалі й журбі
Батько й Мати шукають Дитину,
Та про це нема й гадки Тобі”...

І питалася Дитина про Боже,
Вчителі виясняли уміло.
І личко Ісуса погіже
Умом і знанням променіло.

А Синок відказав Йі у мрії:
„Мені бути при справах Отця”...
І почулося горе Марії,
І тута Йі била з лиця...

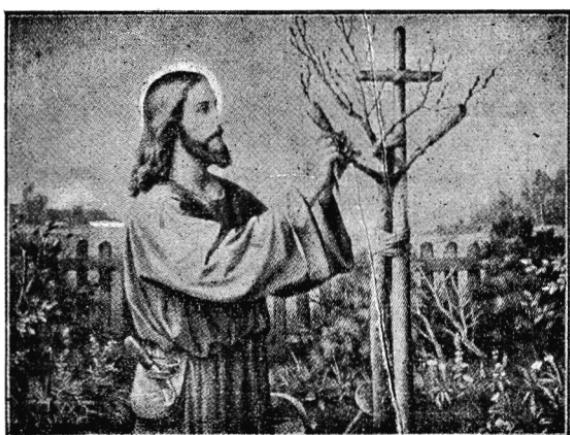

Giovanni; 12-літній Ісус у Храмі,

28.

Садівник.

Легенда.

Giovanni: Христос Садівник.

Уставши до світу, працює ззарання
Ісус у Свойому садочку.
Він слухає й чує найтіхші зідхання
В покритім росою листочку.

І віпливло сонце, млинове мов коло,
Й заграло на ранішніх росах,
Ісусу цілунок метнуло на чоло
Й заплуталося в довгих косах.

Святий Садівник оглядає рослінні
Любовно, як мати дітей.
Від вітру прив'язує їх до тичини,
Мов тулить Собі до грудей.

І шле Він барвісті святі пісношіння
До неба Отцеві Своїому,
А Батько із неба гаряче проміння
Розтрішує Сину Святому.

А ж ріпнули двері, і Пречистая Мати,
Від раннього сонця ясніша,
В садочок ще сонна явилася з хати, —
Та і стала від хмари темніша:

Ісус, щоб тримались міцніше росліни,
Тичіни поставив з хрестами...
Поглянула Діва, — і тієї ж хвилини
Їй серце пропільлось мечами...

29.

Найкраще вино.

Весілля в Кані Галілейській. Єв. Івана 2. 1-11.

Весілля спрavlяли в убогій родині,
Ісус був запрощений і Мати.
І тяжко господарю, бідній людяні,
Гостей всіх належно приймати!

Забракло вина... Такий болізний сором...
Господар не знає, де сісти...
Нетерпляться гости, і щось шепчуть з докором...
Ta серде озвалось в Невісти:

I встала Марія, і вголос до Сина:
„Не мають вина бідні люди!“...
На стала велична рішальня хвилина, —
Чекають усі, що то буде..

Ісус же наказує слугам спокійно
Налити води до посуди.
I сталося чудо, — і благоговійно
Найкраще вино пили люди!...

30.

Служити Народу — служити то Богу!

Єв. Матвія 11. 30, 4. 23-25, 9. 35-36, 25. 44-45.

Giovanni: Наука на озері.

„Прийдіте До Мене всі, працею змóрені, —
Я вас заспокою любовно!”

І працює Ісус, як на пиві пебраний,
І праці тяжкої все повпо.

Навчає Він темних наук нової,
Навчає черствих про любов.
Закликáє безбожних до правди святої,
Голбсить про це знов і знов. }

Виповнýє Син Божий предвічну дорóгу, —
Й служить вірно Своїому Отцю.
Що „Служити Народу — служити то Богу”
Дас прикладом зáповідь цю.

І Він служить Своїому нарóду без впýну
За нього кладé душу й тіло.
І приносять із вірою Людському Сину,
Усе, що кому наболіло.

Пливе пла́вом зболілій народ до Пророка,
І слава гrimить за горами.
Усіх тягне цікавість і віра глибока, —
Явився Месія між нами!

Чи то вбогий нуждáр, чи то дука вельможний,
Сюдій лине всякий чоловíк.
І душевну розраду одéржує кожний,
Знаходить на болізні лік.

І спілі прозрівають, і ходять кульгáві,
Померлі встають із гробів.
І краю немає Ісусовій славі
І серед вельможних, і серед рабів.

Але книжники зáздri й старшина лукава
Геріли до Нього злобою.
Голосна та широка Ісусова слава
Тягla лицемíрів до ббю.

І шукали лукаві потрібного чину
Собі для підстúпного діла.
Вони ставили засідки Людському Сину,
Аж похи пора не наспіла.

А Пречистая Мати душою страждала,
І рвалось й серце від сúму...
Побива́лась за Сином, очей не стулáла, —
Пила чашу ворожого глúму...

31.

Серце й обов'язок.

Пречистая бачила її розумом знала,
Що Син покидáє її:
На службі Святого Свого ідеала
Не може триматись сем'ї...

І рвалося серце зболілій Марії,
Ховала в душі Своїй слізби...
Усі Її думи, я усі Її мрії
Посіли холодні морози....

Душою і серцем Вона — завжди Мати,
Постійно Ісус — Людський Син...
Й чому ж то ти, серце, не хочеш пізнані
Служіння Народові чин?

Постійно при праці, постійно на людях,
Він завжди Пророком дні й ночі...
А в Матері сушиться серденко в грудях,
Від сліз затуманілись очі...

І так би хотілося бачити вдома,
До сердя туліть Свою Мрію...
А Він все на людях, — й душевная втоба
Гризе, як шакал той, Марію...

32.

І плакали сумно обидві Сестриці...

Підрісши, подався Іван на пустиню
Звіщати про прихід Месії.
Громив він відкрито лукаву гордінню,
І вказував путь до Надії.

І плакала мати його, Лисавета, —
Відбився Іван їх від дому...
І часто Марія Свята з Назарета
Розважувала її втому...

І плакали сумно обидві Сестриці,
Бо долю однакову мали...
І рвалося серце Пречистій Дівиці,
І гризли Йї душу шакали...

33.

Нема чести Пророку в отчизні своїй.

Єв. Матвія 13. 53-58. Луки 4. 16-30.

„Ісус знобу до рідного міста вертається!..
Як зворूшений вулик, кипить Назарéт.
Гуде папханий в школі нарóд, аж гойдається,
Як від вітру Йорданський тонкий очерéт.

Вже котилася чутка стоúста широка,
Греміла вже слава в поблізьких містах.
Убоге їм'я з Назарету Пророка
З світанку до нòчі в усіх на устах.

І ллються сміліві віщання пророчі,
Надхненno навчає у школі Ісус.
Нарóд у Пророка уп'яв з дива очі,
А уші тріщать від нечутих спокус:

„На Мені Дух Господній, і Добру Нові́ну
Господь віслав убогим звіщати менé!...
Як же можна повірить теслярському Сину?!

Божа кара Його за хулу не мине...

І крикнув у гніві нарóд: „Чини чуда,
Хто повірить Тобі лиш на голі слова?“
І несеться гроюю цей крик звідусюда,
І люттю захόдить усім голова...

А Ісус, повний сùму, до них провіщає,
Його слово несеться від грому мерцій:
„Тож приємним Пророк для своїх не бувас, —
Нема чести Пророку в отчизні своїй!...“

І кинувсья шаленій нарóд до Пророка:
„Смерть насильна Тобі за зневагу таку!“
І розкрила вже пàщеку прíрва глибока,
Щоб могилою стати Цьому Смільчаку...

Та розлягся в товпі перелáканий голос:
„Рятуйся, коханий Мiй Сину!“...
Захиталась юрба, як у полі той колос,
І спинила свiй чин на хвилину...

І довго Марія безсило блукала, —
Не нёсли вже стомлені ноги..

Усіх з тихим смутком про Сина питала,
Ніхто не вспокоїв Небоги...

Й добýлась свого їж на третю дніну, —
Край моря навчав Він людей...
Так прагла обняти кохану Дитину,
Й тулить до зболілих грудей...

Й повіли Ісусу: „Он Мати чекає,
Хоч слово б промовив Йи Ти”...
А Він: „Таж Син Людський родіни не має,
Всі вій — Моя Мати й брати!”...

Почула Марія цю відповідь Сина,
І серце прошілось мечем...
Погасла навіки надія єдина,
І очі зайшлися плачем...

35.

Нема вже моїого Івана...

Насилу прийшла вона до Назарета, —

Марія її тут кохана...

„Рятуй мене, сестро!” — кричить Лісавета:
„Нема вже моїого Івана!”...

І люту новіну сестрі повідає:

Цар Ірод убив її сина...

Посіло її чорне горе безкрайє,

Зайшла її зірка єдина...

Обнявшиесь, Сестриці ллють сліз рікою,

Голосять тужливо без впину...

„Обом нам, невтішним, немає спокію

У цьому житті й на хвилину”...

Трипоче голубкою Діва Марія,

Розважити хоче невтішну...

А глибоко в серці встас безнадія:

Уб'ють її Твою Мрію розкішну...

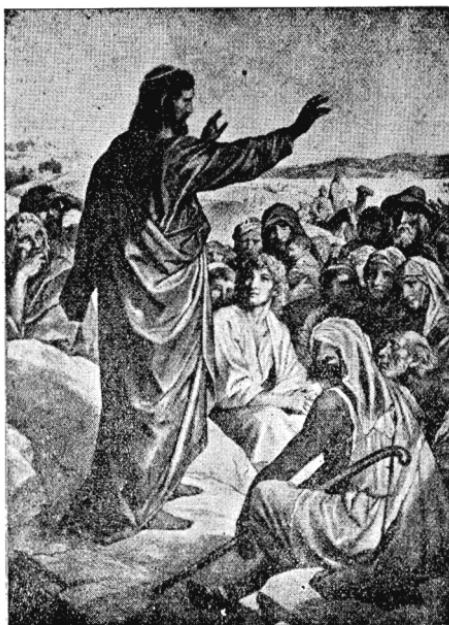
Аж бачать — несеться Пречиста Вдовиця¹
Рятувати від смерти Свого Юнака.
І кинулась в натовп, немов та левіця,
І спинила злочайнців відвага така...

А Ісус в кінці скелі до неба зняв руки, —
І став невидимий шаленій юрбі...
Сталось чудо, — жахнувся народ із розпухи,
Й лякліво розходивсь, прибитий, в журбі...

34.

Х т о М а т и М о я ?

Єв. Матвія 12. 46-50.

Ісуса немає, й самотній ночі
Марія все тужить по Сині.
Побачити Сина — думкі всі Дівочі,
Маріїві мрії єдині...

¹ Йосип Обручник помер, маючи 110 літ віку.

III.

Г О Л Г О Ф А.

1.

І настав день грізний.

Єв. Матвія 26. 56.

І настав день грізний, що Він мусить страждати,
І війпiti Чашу до dna...

Умліває з печалі Пречистає Мати,
Тремтіть Її постать сумнá...

Учобра Ісус був зрадліво забраний,
Й на мóки пішов Він, рішучий...
А в Неї в душі загніздíлися рани
Ta смóток за Сином болючий...

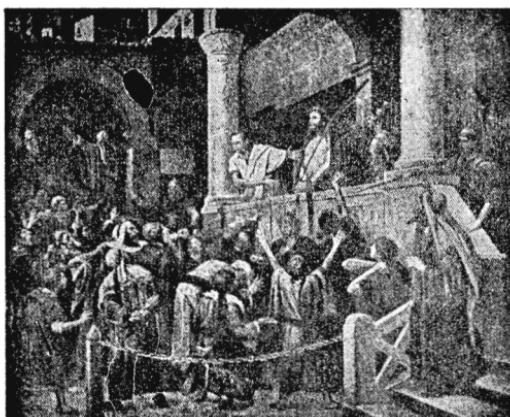
Розсíпалось стáдо, мов вóвком сполошene,
Зостáлася Мати зболіла одна...
Схилилась від тóги, як квітка піdkóшена,
Тремтіть Її постать сумнá...

2.

О ц е ч о л о в і к !

Єв. Івана 19. 4-5.

І знущались з Ісуса жиди напасливо,
Й топтали під ноги Його ідеали...

І zo сміхом царем величали глузливо,
Й терніову корону Йому зодягали...

І били по щоках ранених жорстоко,
Валили додолу й топтали ногами...
А терніна впивалася в чобо глибоко,
І кров по обличчі спливала струмками...

І бачить Ісус: у юрбі Скорбна Мати

Пречистій руці ламає...

Розпущені коси, розірвані шати,
Й кінця Її мукам немає...

А Ісус знісив болі, як цар, терпелівий,
Всі рухи Його — урохісті, пророчі...

І Він падав, вставав, все величний, смілівий,
Любов'ю світилися лагідні очі...

І Пилат здивувався цій силі Пророка,

І серце Йому співчуттям затремтіло...

Упірше Йому така віра глибока,

Такі нерозірвані слово та діло!...

І з повагою взяв він Ісуса за руку,
І в повній пошані велично прорік,
Показавши юрбі Його лятую мýку
Й постáву незлобну: „Оде Чоловíк!”...

Завіміли юдей, й впилися в Пророка,
Від дива та гніву завмерли вони...

Але вмить отрезвіла юрба ця жорстока,
І дико ізноў заревіла: „Розпнй!”...

І цей крик бив Марію, мов гострим мечем,
І рвалося серце зболіле вже з ночі...
Омлівала в товці, вся омита плачем,
У Сині втопівши заплакані очі...

Prof. M. Feuerstein: Оде Чоловíк (Ecce Homo)!

3.

Розпні...

Підкуплений нáтови кругом галасує,
І дико несеться: „Розпні!”
Обстáти прихильники прóбують всує, —
Невидні й нечутні вони...
І тóчиться суд неправдивий в палаті,
На двóрі безумна юрбá...
А в Матері серце й душа вже розп'яti,
Стóть, як плакúча вérbá...
Стóть Вона тихо, без слíв, без ридáння,
У горі страшному німá...
Душа наболіла горить від страждання,
А серце шматує юрмá...
В повітрі трищать, як ті люті морози:
„Розпні цього бунтівника!”
А Мати завмерла стóть... Навіть сльози
Поїла Йí змóра тяжкá..

4.

Прощай, Моя Мамо!

І вийшов по сúді Ісус від Пилата,
Ревіла бездушна юрбá...
А Мати завмérла, вся горем обнятa,
Як тая плакúча вербá...
І глянув Ісус, — перед Ним Скорбна Мати,
Кривáими слíзми умита:
З розпúки та з горя дере свої шáти,
Як квітка, морозом прибита”...
І вдарив Йí з сердя розпúчливий голос,
До Сина звелá Мати руці...
І впала, неначе підрізаний колос,
До нíг Його Мати в розпúці...

І тихо прощається З Матір'ю Рідною
Син у печалі й журбі...
Своєю постáвою тихою й гідною
Відповідь дав Він юrbí...

Leib er: Ісус прощається з Своєю Матір'ю.

5.

Б и ч у в а н н я.

Єв. Матвія 27. 26, Івана 19. 1.

І Ісуса Пилат засудив на розп'яття,
На рýмську кару жорстобку...
Й оп'яніла юrbá шле погрози й прокляття
Свойому Святому Пророку.

І Ісуса віддав Пилат на бичування¹
У руки безумних катів.

І пішли перед смертні тяжкі катування,
Як ворог жорстокий хотів...

Ї позривали з Засудженого вбогі шати,
Ї в'язали Його до стовпів.

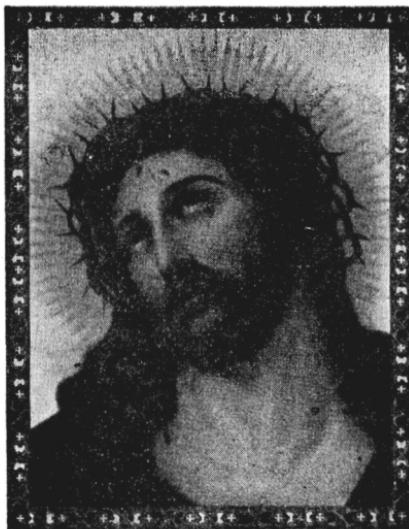
Ї зачала галасливо Його бичувати
Підкуплена п'яна товпі...

Ї шматували Ісусові зігнуту спіну
Олів'яним римським бичем...

І сіпались кульки гарячі без впіну,
І тіло сіклі, як мечем...

І лилася струмком Кров святая невпінно,
Ісус усе падав — і млів...

Та страждав у покорі Син Ліодський невинно,
І мучився тихо, без слів...

Guido Reni: Оце Чоловік!

¹ Кожного засудженого на розп'яття перше віддавали на бичування. Били бичем з олив'яними кульками, били 40 раз, або більше, по голому тілі. Для катування роздягали засудженого донага й прив'язували до стовпа в зігнутому положенні. Звичайно жертва скоро мліла або й умирала під бичами.

А Пречистая Мати ридала та мліла,
І падала дôлі хрестом...
Обливалася кров'ю душа наболіла,
Ї тремтіла осіннім листом...

6.

На Г о л г о ф у.

Ісус бере хреста на Себе.

Ісус благословляє Свою Матір.

Збігається нарід звідусюди,
Реготала розбещена мста...
А Ісус надривав Свої груди
Під вагою тяжкого хреста...

Піт кривавий котивсь Йому з чола,
Під хрестом Ісус падав та млів...
Реве натовп грозю довколо,
Добиває мечем з гострих слів...

І звалівся Ісус на дорóгу,
Хрест покрив Йому зранену спйину...
Ї піматувала одéжину вбогу
Юрба заzдрісча Людському Сину...

А Марія у нáтовпі мліла,
Розривалося серце від сúму...
Душа крóв'ю ущéрть накипіла,
Напилáся палючого глúму...

Під бичáми Ісус звівся знов,
Хрест тяжкýй нахилив Його низько
І в повíтрі почулася кров, —
Он хрестý на Голгóфі вже блíзько!

Ісус падає перший раз.

Ісус падає другий раз.

Ісус падає третíй раз.

7.

М а т и .

Leibéř: Ісуса приц'яковують до хреста.

І як тое серце Пречистої не розірвáлось,
Коли позли́ся Ісусова Кров?
І дё в Ней сили настільки набралось,
Щоб бачити Синову Кров знов і знов?

Довбáлося серце зболіле як долотом
Струдженій Діві Пречистій Марії,
Коли стали цвáхи вганятися мóлотом
В тіло її найдорожчої Мрії...

І кожного ráзу, коли стукає мóлот
По руцях і нóзях коханого Сина,
Все тіло Марії колов лютий холод,
Й тремтіла Вона, як билýна...

Дивилась півмертва на Сінові мўки,
На всі Його люті невинні страждання,
І Матеря серце Й рвалось з розпухи,
Й чавила в душі Своїй скорбай ридання...

І тихо лиліся кривавій слізози,
Й обличчя святес Пречистей палили...
А душу все шили мечі та морози,
І тихо хилілася Мати без сили...

8.

Скорбна Мати під Хрестом.

Плач Пресвятої Богородиці в Страсну П'ятницю.

Зняття з хреста.

Мати оплакує Сина.

„О Мій Сину коханий, Мій Сину улюблений,
Промов хоч словечко безрідній Мені!...
Ти гориш на хресті, ворогами погублений
У тяжкій, безпощадній борні...

Весь Свій вік молодечий віддав Ти наріду,
За нього поклав все трудяще життя...
Ти все мріяв про долю його, про нагоду
Принести для людства щасливе буття...

О Мій Сину коханий, Мій цвіте пахучий, —
Народ цей Тебе ось розп'яв за все це,
Бездушно завдає Тобі рани болючі,
Глузливо скривавив святе лицє...

А колись же ясній Гавриїл Благодатний
З мрії рожевих приносив вінця,
Що повік царюватимеш Ти в домі братнім,
Твому Царству не буде кінця...

Озовіся ж до Матері Скорбної, Сину,
Дай почути солодкий Твій глас...
Розкрий очі ясні на одну хоч хвилину,
І споглянь на зболілих всіх нас...

Моє сонце ясне, моя радісна мрія,
Дитя моє міле й кохане!
Кому ж віддаєш Свою Матір Марію,
Хто втішить її, хто догляне?

Закотилося сонце моєого радіння,
Хрест гнітючий і Я нести мушу..
Приспіші ж нам цілюще Свое воскресіння,
Влий надію ясну в скорбну душу!...

9.

П е р л и.

Легенда.

Під крестом розпиналася Скорбная Мати,
Лила гіркі слізби без впіну...
Уже більше їй радости й щастя не знати, —
Потіху згубила єдину...

Ці слізози лилися невпінно в Марії,
І землю святую палили.
У слізах цих топілися Матерні мрії,
Народжувались нові сили...

Ї обернулися в пірли ці слізози гарячі,
Ї розніслись по цілій землі...
Тому дорогі вони, Матерні Плачі,
Що світять скорботним у млі!

10.

Син і Мати.

Єв. Івана 19. 25 - 27.

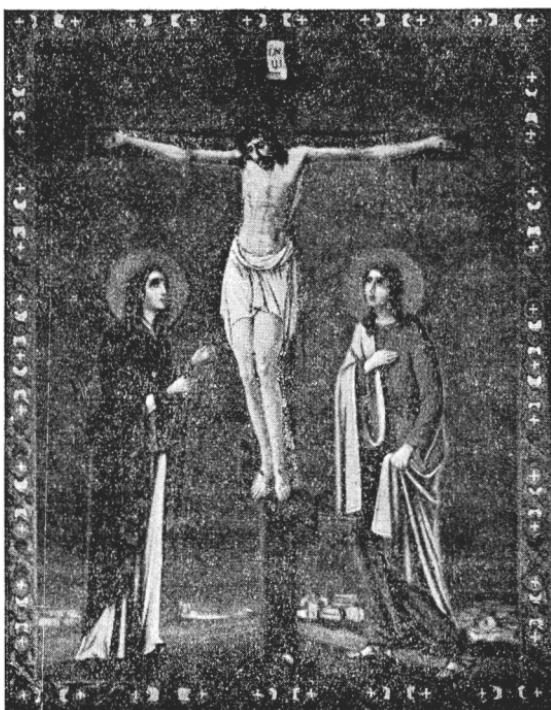

І розп'ятий Ісус на хресті горів з мікі,
Й сочилася піблум'ям Кров з Його ран...
Під хрестом умлівали з тяжкої розпухи
Бездомная Мати та учень Іван...

Трепотала, як пташка поранена, Мати,
А учень коханий немов скам'янів...
На хресті догорав, як та свічка, Розп'ятий,
І з болем дивився на Матір без слів..

Умлівав Він, що Мати Його без опіки
Зостане на сміх і знущання юрбі...
І дрижали від болю зболілі повіки,
І серце Синівське стискалося з журбі...

Але впав Його зір на коханця Івана,
Й Він тихо прорік: „Твоя Мати оце!”
І нечутною стала Йому тяжка рана,
І радість ясна Йому вкрила лице..

Це Мати твоя!...

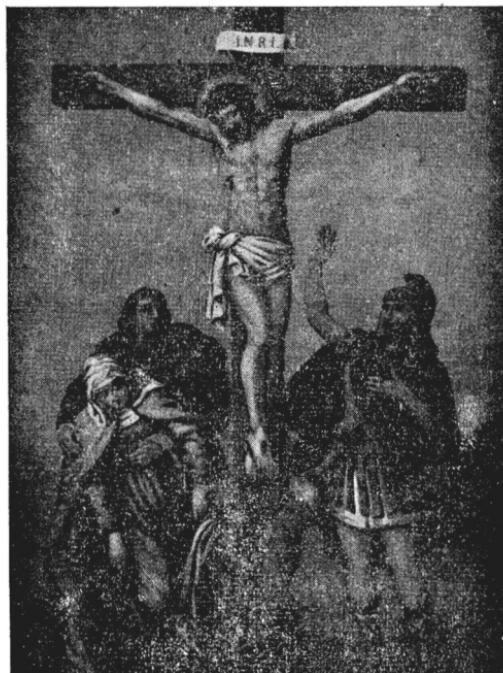
11.

„Нашо Ти покинув Мене?!"

Єв. Матвія 27. 45-46, Псалом 21. 2.

На хресті висів Він в передсмертних конаннях,
Палало все тіло в огні..
Час від часу втрачалась свідомість в стражданнях,
Туманились очі сумні..

Ясне сонце сковалось від страху за хмари,
Лякаючись Божих страждань...
А в п'яної від кропи сліпої отари
Ще повно нелідських знущаń...
Бушує юрба під хрестом галасливо,
Глузує з Розп'ятого мук...
До весьбого лукава Юдея злосливо
Доклала скривавлених рук...
Позоставили друзі Страдальця Святого,
Розбіглись, як вівці сполошенні...
Навіть учні лишили Пророка Самого,
І страхом, і горем підкошенні...
Тільки Скорбна Мати стоїть одинока,
І руки ламає в журбі...
Сумні очі втопила у Сина-Пророка,
І смерти благає її Собі...

Leiberg: Останнє зідхання на хресті.

І вкрýлося сýмом смертéльним погóже
Обличчя Христове яснé,
І скрикнув в останнe: „О Боже Мій, Боже, —
Нащó Ти покинув Менé?!”
І гóлосно скрикнувшi, Духа Святого
Віddав Віn у руки Отця...
Кінець наближáвся Відкуплення всього,
І мóки добíгли кінця...

12.

„Довершилось!“

Св. Івана 19. 30.

Leiberg: Зняття з хреста.

І вкінці розп'ялý, назнущáвлisъ, Пророка,
Що вчив неустáнно народ про любов...
Он у боці Його зáє рана глибока,
І з неї по тілі спливáє все кров...

Оп'яніла юрбá галаєує навколо,
Знущанням жорстóким немає кінця ..
Й похилилось на груди скривáлене чóло,
Побрало тéрням колючим з вінця...

Спраглі єста Ісуса щось шéпчуть в останнє,
Не бачать нічого вже очі мутні...
А юрбá іще більше п'яніє з знущання,
Наруїти іще більше жорстокі, бутаі...

І конáючи, скрикнув Ісус: „Довершíлось!”
І Духа Своїого Отцеві віддав...
І сонце раптóво у хмарах затьмýлось,
І грізно ввесь Єрусалим задрижав..

Жахну́лась юрбá, й подалáся втікати,
Смертельно лякаючись, щó то іще буде...
А хреста обіймала зболіла Мати:
Кричала, молилася і билася в груди...

I. Unierzyński: Вняття з хреста.

13.

Страсна субота.

Prof. Martin Feuerstein: Скорбна Мати.

Учора Ісус на хресті був розп'ятий
Ї похованій нащвидку в гробі...
Обезсильена тýгою Скорбная Мати
Забула ї за Паску в жалобі...

Уже вýплакала Свої сльози пекúчі
Марія в розп'ятого Сина.
Позостáлися тільки зідхання болючі,
Розрáда в печалі єдина...

Налетіла руйна грізна ураганом,
Прибила щасливе Родину...
Нема сили миритись з страхітливим станом,
Що в долю припав Її Сину...

Мовчки руки ламає в журбі Магдаліна,
Побільшує Матері мукі...
Позосталась вона Неневісній єдина
Розрада ясна в день розпухи...

Розлетілись Апостоли, гонені страхом,
Мов стадо, вовкамі сполошенні..
Все відрáзу пішло по руйному прáхом,
Забулося все, що голошеннє ..

І в тýзі обнявши, сидять дві Марії,
Не можуть повісти ні слова...
Про одве їхня думи й усі їхні мрії —
Святая могила Христова...

14.

Воскресне із мертвих Учитель!

Легенда.

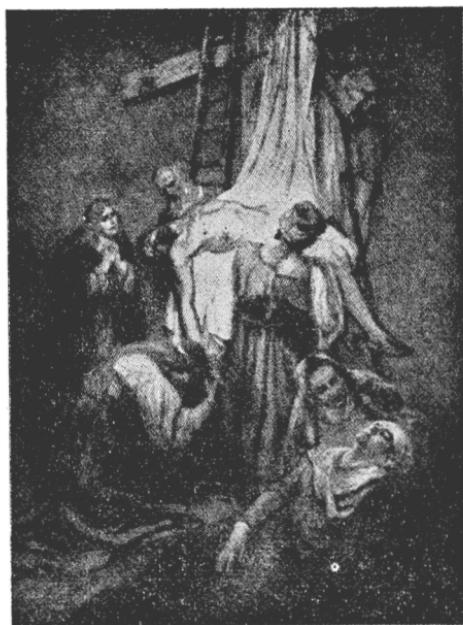
Сумували Апостоли в горниці тихо,
І їли вечéрю суботню...
Нема сили терпіть несподіване лихо,
Гірку безнадію скорботню...

І промовив один з них, печаллю не вбитий:
„Воскресне із мертвих Учитель!
Воскресне й ввесь світ, Його Кров'ю обмитий, —
Для всіх Ісус буде Спаситель!”...

А другий сумнівно хитав головою,
І бив оживляючі мрії:
„Як приба в тарільці ції станове живою,
Воскресне тоді Син Марії”...

І тýша гробóва кімнату повýла,
На рибу втопíли всі очі...
Пречистій Марії терпти не сила,
Як лист той осінній трипóче...

Аж риба в полúмиску затрипотáла,
І кýнулася, мов живá...
І радість небесна в кімнаті настала,
Лилися пророчі словá...

F. L e e k e: Зняття з хреста.

15.

Дві Марії.

І плакала рéвно Свята Магдалина,
І сльози рíкою лілýся з очéй...
Хилилась додóлу, немов та калина
Під вдаром смертéльним морозних почéй.

„Учителю милий, Ісусе улюблений, —
Мертвий і тихий лежиш Ти у гробі...
І як я оплаку ввесь вік Твій загублений, —
Сльози бо вілила всі вже в жалобі”...

Втішає невтішну Пречиста Марія
І тути до матернього Свого лона:
„Господь пехай буде обом нам Надія, —
І нам ще світитиме ласка Сіона”...

— „І як мордували Ісуса лукаві...
Який Вінувесь був обрізаний кров'ю...
Та Він їм прощав їхні вчинки криваві
Й відплакував їм за знущання любов'ю”...

Й голосьить Свята Магдалина тужливі,
До Неба витягує в розпачі руки...
А Мати Пречиста втішає пестливі,
Хоч серце зболіле Й рветься з розпukи...

16.

Кому Я повім Своє горе...

Плач Марії.

„Безмежна печаль, як те море,
І чоло палас від дум...
Кому ж Я повім Своє горе,
Кому розкажу тяжкий сум?...

Почуй же Мене, Милостивий,
Почуй Мої крики та болі,
Бо ворог жене Мене мстивий,
Неначе на ратному полі...

Храни Мене від безнадії,
Рятуй від розпuki Мене, —
Бо в гробі Мої юні мрії,
В могилі все щастя ясні...

До Тебе Одного благання
Возношу Я в чорній жалобі:
Лежать Мої всі сподівання
Із Сином у темному гробі...

Й гарячі моління
До Тебе Одного:
Пошли Воскресіння,
Для Сина Мойого!

І всі мої співи
Й горливі молитви:
Спини Приснодіви
Жорстокі гонитви!...

Не маю вже сили страждати,
Рятуй Мене, Господи мілій!
Згадай же, що Я—Скорбна Мати,
І ласку на болізну вільй!"...

І впала Пречиста додблу,
Хрестом простяглі Свої руки
Кривавий піт лився по чолу
І мліла Марія з розпуками...

17.

В палючій жалобі.

Leiberg: Положення Ісуса до гробу.

Син Людський замучений ліг уже в гробі,
Пречистая Мати ридає..
Їй душу та серце в палючій жалобі,
Пожерло страждання безкрайс...

І тихо коліна схилила Марія,
Піднісла до Господа руки:
„Один, Ти, Всешишній, для Мене Надія,
Один Ти — Мій Лік від розпухи!”...

І вмить Анголій налетіли в кімнату
Й покрили крильмій Скорбну Мати,
І стали Пречисту Марію розп'яту
В печалі тяжкій розважати:

„Земная скорбota коротка
І скороминуща,
А Божа оселя солодка,
Ясна й нев'януща!

Яспіє Тобі щастя Боже,
І зіркою мріє.
Хвалá Тобі, раїская Роже,
Небесна Леліє!

О, радуйся, Мати Спасіння,
Пречиста Марія!
Узавтра ясне Воскресіння
Тобі зазоріє!”...

•

IV.

ВОСКРЕСІННЯ.

1.

Мамо!

И с р е д а н и я .

Скорбна Мати вже вісушила Свої груди
Печаллю тяжкю без сна...
Від людей безсердечности й холоду всюди
По вінця зазнала Вопа...

Випливало рожеве сонце на сході,
Лилобся в кімнату проміння,
На Молитві Пречиста всю ніч, але гді
Позабутись журного терпіння...

Ревно молиться Мати за вбитого Сина,
Не ллються вже слізози з очей...
У грібі лежить Її радість єдина,
Надія безсонних ночей...

Простягла Скорбна Мати хрестом Свої руці
На схід на холодній землі,
І лежала завмірло в палючій розпуці,
В душевній пронізливій млі...

Аж Хтось стіха торкнувся, як радісна мрія,
І ніжно озвалося: „Мамо!”...
І зірвалася злякано Діва Марія:
Стойть Син усміхнений прямо...

І рвонулася Скорбная Мати до Сина,
І з криком навколошки впала...
Й ця велична єдина щаслива хвилина
Затірла Йї все, що зазнала...

2.

Щастя просторе.

Єв. Марка 16. 9-18.

Новіна пливе між нарідом рікою:
Розп'ятий Пророк наш воскрес!
Ні відома знає зовсім фарисеї спокою,
Бо шیرиться грізно де чудо з чудес...

Шептались Апостоли тихо й таємно, —
І вгору підносили чобла.
Вклонялися їм лицеміри приємно,
Збігався люд простий здовболя...

І скріпла на дусі Пречиста Марія,
Вкривалося радістю горе.
З очей Її лине безмежна надія,
І світиться щастя просторе!...

Ї як Учитель навчав їх зболілих востаннє,
Став вгору возибстись Віп...
Та нісся ще голос Його на прощання,
Мов райський хвілюючий дзвін...

І потіху забрала Його густа хмара
Із їхніх застіглих очей...
І линіглись вони, як самітна отара
На жертву ляклівих ночей...

А Діва Марія звела руці вгору
Ї молилася Синові вслід:
„Пошли нам, Ісусе, обіцянку скору,
Огрій нам душевний наш лід!”...

І довго стояли вони, оставпілі,
Від дива та страху пімі,
Аж поки два мужі в одечині білій
Вказали їм штур у цій тьмі...

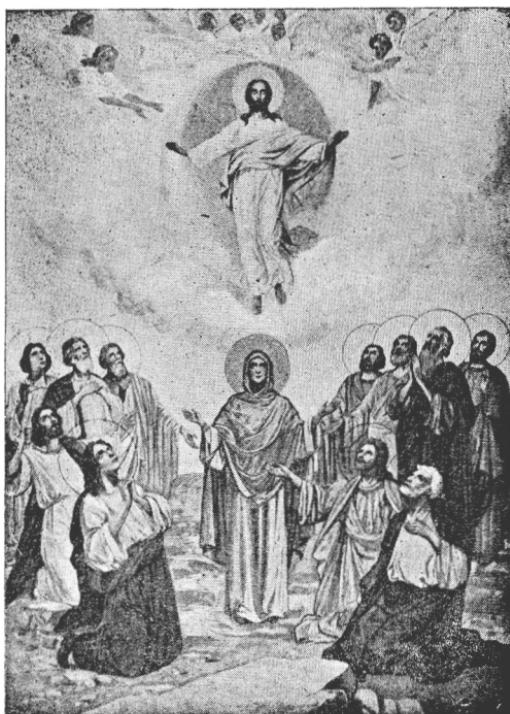
І тихо верталися учні самотні,
Мов діти, сховавши отця...
То сумом горіли їх очі скорботні,
То била надія з лиця...

3.

Хмара забрала Його.

Вознесення. Дії 1. 1 - 14.

І повів Ісус єчнів за місто на гору,
Й надхнено павчав їх усіх.
Наказав чекать Духа Святого на пору,
Обіцяних Божих утіх.

„Іван бо хрестив на пустині водою, —
Я вас охрещу Святым Духом”...
Й оточили Учителя учні юрбю,
Й ловили Його чуйним слухом.

„Іван бо хрестив на пустині водою, —
Я вас охрещу Святым Духом”...
І тихо шептáлися учні з собою,
Ловили усе чуйним ухом...

Аж нáгло зчинившум із пеба великий,
Мов бурі гвалтóвні зірваались...
Й явились над ними огненні язики,
Й на кожному з них позостались.

І раптом вступила в них Вýшняя Сила,
Засяяли очі огнем, —
Сумнú безнадéйність безслíдно скосила,
Вперéд гнала бýйним конем...

І відразу минула безрáдність несміла,
Спливла, як на сонці роса.
І зорéю велýчна метá заласніла,
Розкрилися їм словеса.

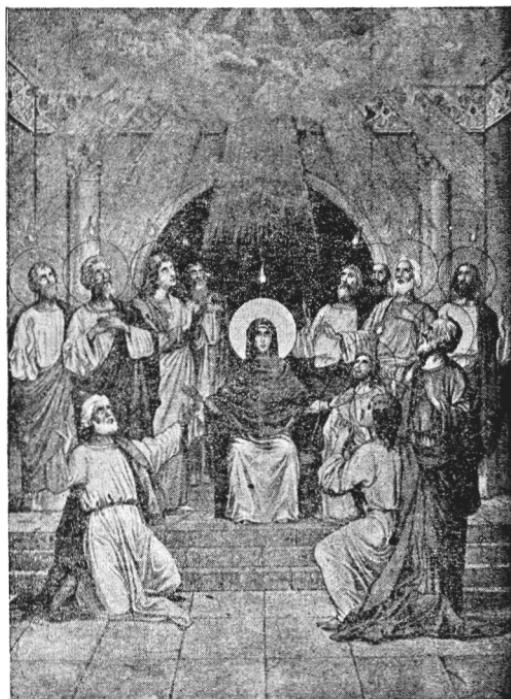
Й полилися джерéлом віщання пророчі
Про вічні дорýчення Божі.
І горіли паліóчим огнем їхні очі,
В душі розцвіталися рожі..

4.

Огненні язики.

Зшестя Святого Духа. Дії 2. 1-13.

Сиділи Апостоли в гóрниці в зборі,
І тихо точíлась розмова.
Чекáли тужливó в смертельній покорі
Випбóнення даного слóва.

Прибýті були та ляклíво безрáдні,
Валýлося з рук кожне дíло...
Минали безслíдно їм дні пепорáдні,
Вперед споглядали несмíло...

Із ними сиділа та Пречиста Марія,
На дусі погожа їй міциá.
Світилась з лиця її зорéю надія,
І всіх потішала Вона.

5.

Апостольська Мати.

Пішлі по вселеній всі Учні Христові
Звіщать Слово Боже в народах,
І прíклад любови і в ділі, і в слові
Давати на суші й на водах.

І міцно стояли, як чóгли дубові,
За Божі нові ідеали,
І кров'ю своєю дорогу Христові
По світу відважно проклали.

Душою страждала за Учнів Марія,
Бо в них Вона бачила Сина.
В поширенні Правди Христової mrя
Була і для Ней єдина.

Зміцняла Апóстолам серце і духа,
Щоб вýсоко Правду тримати.
Була для них зáвжди підпора й отýха,
І грала до праці, як Мати.

Коли ж проливалася кров їх родюча,
Марія страждала в розпýці,
Й до Господа неслась Молитва пекуча,
Й до Сина підносила рýці...

6.

Свята Гора Афон.

П е р е д а н и я .

Пречиста до Кипра спішить тихим морем,
До Лæзаря Чотиридéяного.
Гостýна задúмана кінчиться горем
Зо зміною вітру шівдéяного...

І раптом здіймається буря гвалтова
Й жене корабля до Афо́ну.¹
В Марії виростає думка любовна, —
Що це така воля Сіону!...

Небачену Гóру узріла Марія, —
Високу, зелену, затишну.
І в Нéї повстала велична надія, —
Хрестити країну цю пíшну.

І вийшла на берег Пречистая Діва,
І віщи розкрила устá.
Збігаються люди і справа, і зліва
Почути про Бога Христа.

І Діва звіщала про Господа Сина,
Й хрестився любовно Афо́н.
Коли ж надійшла розставання хвилина,
Зібрався нарód на поклон.

І Діва віщала: „Афо́не, Афо́не,
Ти станешся Miй жеребóк!
До тéбе душа Моя не охолóне,
Й не будеши ты більш одинóк.

Відніні беру́ Святу Гóру в опíку,
І стане вона, як той раї.
Цвістý вона буде до скінченя віку
Як Божий Miй вýбраний край!”...

І Діва зо зміною вітру південного
Кинула хрéщену Гóру,
Й в гостину до Лазаря Чотиридéнного
Вспіла приїхати впóру.

---

¹ Афо́н — півострів, східня частина Халкідонського півострова, оточений Егейським морем. Пізніше на Афо́ні повстала славна Чернèча республіка.

7.

Візьми вже до Себе й Марію!...

П е р е д а н и я .

На гірці Олівній Пречиста молилася.
До Господа Бога душевно.
В покорі до Нього хрестом простелілась,
І плакала щиро та ревно ..

Пречиста благала коханого Сина:
„Візьми вже до Себе й Марію!...
І це моя дума сердечна її єдина,
Про це тільки плачу Я й мрію”...

І разом із Нею дерева хилілись
Своїм верховіттям додолу,
І вкупі з Пречистою ревно молились
Забрати її до Престолу.

Вставала Марія — вставали її дерева
Її підніссили віття до Бога:
„Візьми Мене в небо, о Плід Мого чрева,
Нехай вже спочине Небога!”...

І Сина благала Пречистая ревно
Її Скорбну Душу забрати.
• І завжди чекала надійно та певно
Успіння Свого Божка Мати...

8.

За три дні побачить Лик Сина.

П е р е д а н и я .

І довго Пречистая в Учня Івана
За матір йому проживала.
В роботі й Молитві до вечора зрана
Бджолю трудною літала.

Світило раз сонце, й гаряче проміння
Лилó на Пречистуу Діву.
З душі Її неслось святе пінопіння,
І серце раділо від співу.

І Ангол Господній явився Марії
Йзвістив, що приходить кончина:
Виповнює Бог Її завждишні мрії, —
За три дні побачить Лик Сина!... ¹

9.

Гряди, Голубице!

Успіння. Передання.

Святий Гріб Пречистої.

Лежала Пречиста на смертній пос єлі,
Апостоли тихо молились.²
На серці в усіх уже вічні оселі,
Що всім їм впередвзі стелцлись...

¹ Діва Марія прожила близько 70 літ. Інші твердять, що Успіння Її наступило скоро по розлуці з Сином, коли Вона мала біля 50 літ.

² З Божої волі Анголи ноприносили на хмарах до Єрусалиму в Сіон, до дому Апостола Івана, де жила Богородиця, всіх Апостолів з місця їх праці по цілому світу, щоб вони поховали Божу Матір. Не було тільки Апостола Хоми, який прибув на третій день по похороні.

І блýмають тихо свічкі по кімнаті,
І млóїться все в фіміямі
Чекають напрúжено всі Благодаті,
Всі очо втопíлися в Мамі...

Сум млóсний стелився в кімнаті затýшній,
До неба пливлі тихі спíри...
Аж раптом осяяв усіх Світ Всешишній,
У сáйві горить чоло Дíви!...

І з неба спустився Ісус до Марії
Із хором ясніх Анголів.
І в хаті запáхли небесні лелії
Від ласки святих Божих Слів:

„Грядí, Моя Скорбная Мати,
Грядí, Голубице!
Готові небесні палáти,
Пречиста Царице !”

— „Готова, Мій Сину,
В палату небесну...
З Тобою полину
На вічную вéсну !”...

І Мáтірню скорбнуу Лушу Син Божий
Узяв на святі Свої руці.
І тихо вознісся до Неба, Погожий,
І зник у небесній тій лúці...

Стояли Апóстоли, мов зачаровані,
З сéрця лиліся їм спíви...
До Неба летіли їх душі стурбóваці,
Й рвáлися руки до Дíви...

10.

П о х о р о н .

Передання.

Понéсли Апóстоли Mátríne тíло
З великою честю та славою.
Над ними багато Безплóтних летіло,
За ними нарóд ішев лáвою.

І лíнули в Небо святі піснопіння,
І повно булó фіміяму.
І нéлось до Бога гаряче моління
За любу Апóстольську Маму.

Юдеї ж лукаві горіли зо злости,
І кýнулись грізно до Дíви..
Та хmara спустилася вмить з високобíти,
Й почулись пебеснії спíви...

І побíд величній густá вкрила хmara,
Господь пробувáв з ним у славі.
Усіх же безбожníх ударила кара:
Посліпли юдеї лукаві...

Священик Афóній простяг уже руки,
Щоб вýкинуть Дíву із гробу.
І зразу почувся його крик розпúки:
Відтáлися руки за злóбу...

І бачили вірні ці дивні подíї,
І Господа славили в спíві.
Серця всіх Апóстолів побвні надíї,
І лíнуть з душі гíмни Дívi.

Юдеї ж посліплі колíна схилíли,
Й Афóній безрукий між ними, —
І ласки в Марії смиренno просили
Устáми покíрносумнýми..

І милість послала Пречиста Марія,
Й покáраних зараз здійла...
І крил додалá всім ця дивна подія,
Заграла в усіх нова сила!...

11.

Я буду навіки із вами!

Передання.

Сховáли Апостоли Діву Марію
В яснім Гефсимáнськім саду.
І сумно булó їм, неначе надію
Потратили в чорнім чаду...

А третього дня відчинíли могилу,
Щоб тіло Хомí показати.
Так прáгнуло серце побачити милу,
Кохану Апóстольську Мати!...

Аж бачать, — самі лиш покróви у гробі,
Немає пречистого тіла...
І плакали бólізно в темній жалобі:
Пречиста від них відлетіла...

Аж раптом, — у хмарах явилась Марія,
Як сонце, стоїть з Анголáми!...
І чують: „Я ваша повіки надія,
Я буду навіки із вами!“...

Й линуло гаряче з сердець піснопіння,
Як райській дзвони, погоже:
„Хвалá Тобі, Чистая Мати Спасіння,
Хвалá Тобі, наша Госпóже!“

Радуйся, Пречиста Дівице,
Чистіпая від Херувимів.
Радуйся, Отроковіце,
Славнішая від Серафимів!

Радуйся, Скорбная Мати,
Свята Неневісна Невісто, —
Всім серцем Тебé прославляти
Буде кожен нарód й кожне місто.

Радуйся, Чиста Маріє, —
Ти наша міцнá Оборона!
Радуйся, спасéнна Надіє
Усіх у Христового Трóна.

Незай же надірвані груди
Спочинуть у славі без ліку
Опікункою людською буди,
Маріє, на небі довíку!

Радуйсь, небесная Роже,
Радуйся ж, раїська Леліє!
Радуйся, палша Госпóже,
Благодатная Діво Маріє!"

12.

Радуйся, Чиста Маріє!

Murillo: Непорочна Марія.

I спочýла Пречиста Марія,
Закрила журні Свої очі.
Побіліли, як майська лелія,
Ніжні її ліця дівочі.

Божий Син Її душу святую
На Небо возніс до Сіона.
I засіла Вона одесн尤
Всевиšнього Отчого Трона.

Покінчались Голгофські терпіння
Небесною вічною славою.
Оточýли духові творіння
Пречисту безтілою лáвою.

Її заспівали вони піснопіння
Величними райськими дзвінами:
„Радуйся, Мати Спасіння,
О радуйсь, Едина між жóпами !

V.

ЗАСТУПНИЦЯ СВІТУ.

1.

Мати Спасіння.

Богородиця „Любліча Мати”.

Зійшовши на небо, і після Успіння
Марія не кинула світу, —
Вона наша теплая Мати Спасіння,
Джерело любови її привіту.

Вона перед Сином Заступниця скора,
В печалі Молільнице ревна.
Вона наша Скеля її міцнá Опóра,
Вона нам Учителька певна,

Пречиста чувáє всі наші зіхáння
Й несé їх до Божого трону.
Вона нам у бідах як зіронька рапня,
Принóсить тепло й оборону.
Тому то всі напі прохáння й моління
Звертáєм до Чистої Діви, —
До Неї всі наші святі пісноціння,
До Неї душевні всі співи!

2.

Пречистая Діва по муках ходила.

Л е г е н д а .

Афонська Іверська Божа Мати.

Пречистая Діва по мýках ходила
І бачила грішних страждáння.

Вже більше терпіти страхіть цих песіла,
І душать Марію ридання...

І впала Пречиста хрестом перед Троном,
А з Нею небесні всі Ліки.

І небо наповнилось плáчем та стóном,
Благáє Христа Хор великий:

„О, змилуйся, Господи, змилуйся, Сину,
І грішним зменшй муки люті!

Пошли їм розрáду бодай па годину,
Щоб Бога хвалили й закýті!”...

І плаче Пречиста, і Сина благáє,
А з Нею небесні всі Хори.

І сúмом покрилося небо безкráе,
Й Сіонські величні простóри.

І Син Милостíвий підвівся із Трону
І громом по небу прорік:
„Нехáй буде грішним ця ласка Сіону, —
Полéгча всім їм раз у рíк!

Нехáй будуть вільні всі грішні від мýки
Від Стрáсті Моєї до Духа:
У цей час не матимуть в áді розпýки, —
Для них буде спóкій і скрýха!”...

3.

Роман Сладкопівець.

І плаче, і молить, і Діву благає
В Влахéрнському Храмі Ромáн.
Щоднá юму душу глузлýво люд красе,
Ішо він—без'язíкий тумáн...

Ромáп в Різдвянý ліч в гарячім моліnni
Застúпства в Марії все просить.
Палає душа в молитóvnім горіnni,
І плаче Ромáп, і голосить...

В плачу він заснув... І явилася Мати, —
І звйтка до рук положила.
І став він для Матері гімни складати,
Й забила небесна в нім сила.¹

Ї ліліяся рікою Романові співи,
Солодкі, як райськая мрія.
Найкращі це квіти для Чистої Діви,
Кохаеться ними Марія!

Божа Мати „Неустанна Поміч“.

---

¹ Диякон Роман, славний церковний поет VI-го віку, творець Кондаків. По чуді надихнено заспівав Різдвяного Кондака в переповненій Церкві перед здивованим народом: „Діва днесе Пресущественного рождає“.

Явилась Марія в густім фіміямі
І вкрила нарбд Омофóром.¹
Й схилила коліна Пречиста Марія
Й молилась за скóрбних людей.
І кожному зіркою світить надія,
Й пливé піснопіння з грудéй...
І мóлиться Мати зо слíзми в воздúсі
Й людей Омофóром вкриває.
І видно в Пречистої в кожному русі
За люд свій горіння безкрає...
І вдарив завзято нарбд на невíрних,
Пречиста в усіх на устáх:
Погнали арабів, як кóзлиць офріних,
Смертельний напав на них страх!...

Покрова Пресвятої Богородиці.

¹ Було це в полозині Х ст. в Костянтинополі, у Влахернському Храмі, а чудо це бачив блаженний Андрій за Всесічною. Покрова святкується 1 жовтня найбільш в Україні; у наших козаків було це величне Свято перемоги над невíрними.

6.

Квіти Небесній Госпожі.

Божа Мати Св. Софійського Собору в Києві.
Мозаїка ХІ-го віку з „Нерушимої Стіни”.

Пречистая Діво, Тобі я від рáшня
Сплітáю з Молýтви корону, —
Почуй же гарячі мої всі благáпня,
Ї пошли нам міцну оборону!

Горлýві Молýтви свої я сплітáю
В віночки для Тебе пахýчі, —
Всміхнися ж, Пречистая, паному краю,
Зцілй наші рапи болючі!

Прийми, Неневісна, Молýтву горлýву,
Немов ті пахýчії квіти.

4.

Т р о є р у ч и ц я .

Голобсить і плаче Іван із Дамаску,¹
В очах його видно розпуку:
„Пошли меві, Діво Пречистая, ласку
Й зцілій цю відрубану руку”...

Розгніваний лютий халіф із Багдаду
Наклав на Івана десніцю:
Своїому міністрові ніби за зраду
Відсік безневінно правицю...

І молиться реєвно Іван із Дамаску,
Терпіти йому вже не сила...
І Діва послала Іванові ласку, —
Й відрубану руку зцілила!..

І впав на коліна він з вдячним молінням,
З душі ллеться радість незнана...
І славив Пречисту святим пісноспінням²
Іван усю ніч аж до рана...

5.

П о к р о в а .

Руйнує кругом сараїн Візантію,
Царському загрожує місту.
Народ на Пречисту кладе всю надію
Й благає про поміч Невісту.

По вінця наріду в Влахернському Храмі,
Всі молять Пречисту хором.

¹ Іван Дамаскин, „златоструйний“, славний гімнотворець і богослов, помер
десь у середині VIII-го віку. Був гарячим оборонцем почитання св. Ікон,

² Це гімн: „О Тебі радується, Благодатная; всякая тварь“.

Пошли ж нам, Пречистая, долю щасливу,
Бо ми Твої вірнії діти!...

Усі наші щирі до Тебе благання
Пахучі, як майські рожі.
Приими ж наші тихі до Тебе зіхання,
Як квіти Небесвій Госпожі!...

7.

Покрова правдива від бід.

Холмська Божа Мати.

Ми лінemo зáвжди до Тéбе Одної,
Щоб широ в потréбах благати:
Пошли нам, Пречистая, долі ясної,
Рятуй нас від бід, Скорбна Мати!
Ти з Сином зазнала всю людську недолю,
Голгóфські терпіла з Ним мýки, —
І серце Твоé розрýвалось від болю,
Вмиrala душа від розпukи...

Терпіння Ти віпила повну чашу,
Зазнала все матірнє горе...
Направ же, Пречистая, дôленьку нашу,
Зміни нам життя це суворе!...

Немає на світі такого терпіння,
Щоб Ти не пила його повно,
Тому то складаєм Тобі піснопіння,
І слáвим Тебе ми любовно...

Рятуй же нас, бôлізних, Скорбная Мати,
Рятуй ввесь збідованій світ!...
До Тебе ми лінем, бо всім нам Одна Ти
Покрòва правдива від бід!

8.

Наши болі й печалі.

Холмська Божа Мати.

До стòп Твоїх, Діво Пречиста, складаєм
Усії свої болі й печалі,

До Тебе ми зпосимо всім своїм краєм
Болючі й гіркі наші жалі...

Спиній ворожнечу й неправду в народах,
І спокій подай всьому світу!
Світ гине в злобі та в постійних незгодах,
Нема поміж нами привіту...

Он ворог безбожний посів нашим краєм
І палить святі Божі Храми...
Пречистая Діво, горліво благаєм:
Почуй нас, і змилуйсь над нами!...

Із рідного краю втікають мільйони
І гинуть в блуканні світами...
Почуй же, Пречиста, гіркі їхні стони,
Почуй їх, і змилуйсь над нами!...

Вся рідна земля наша в лютому горі,
Б'ють змучену душу погрози...
Спиній ж нам, Пречиста, страждання суворі,
Отрій нам гіркі напі сльози!

9.

Почуй, Милостива.

Почуй, Милостіва, святі піснопіння,
Які ми складаєм в покорі!
Прийми, Діво Чистая, наші моління,
Почуй нас в печалі та в горі!...

Прийми ці моління до Вішнього Тропу,
Немов запали ті кадиля.
Прийми, і попли нам міцну оборону,
Бо Ти наша Правда та Сила!...

Прийми ці моління, як квіти паху́чі,
Як раїські небесні лелії,
Прийми, і зціли наші рані болючі;
А в душу вдихні нам надії!...

Хай стануть всі наші гарячі Молитви
У стіп Твоїх, Діво, як рожі.
Спині на нас, Мати, смертельні гонітви,
Пошли нам усім дні погожі!...

Потіха правдива для нас—лип Одна Ти,
Ти наша постійна Надія!
Рятуй же народ Свій, Пречистая Мати,
Рятуй нашу землю, Маріє!

Белзька (тепер Ченстохівська) Божа Мати.

10.

Пречиста Марія.

Божа Мати „Достойно есть“.

Пречиста Марія
Усім Оборона,
Міцна Надія,
Перліста Корона!

Пречиста Дівиця
Усім Рідна Мати, —
Небесна Цариця
Не дасть пропадати!

Пречиста Невіста
Небесна Лелія, —
Для кожного міста
Опбра й Надія!

Пречистая Мати
Несе всім опіку, —
Для кожної хати
Розрада довіку!

Пречиста Дівиця —
Травнєвая Гожа,
Ранкобва Денніця,
Небесна Госпожа!

Марії Лесніця —
Покрова та сила,
Небесна Цариця
Дас людям крýла!

Пречиста Марія
Найкраща Перліна, —
Спасенна Надія
Для світу Єдина!

Пречиста Марія
Усім Охорона, —
Для кожного мрія
Тепло Її Лόна!...

I Йї піснопіння
Несуть усі люди:
Рікою Спасіння
Довіку нам буди!

Пречиста Марія
Краса України, —
Вона її надія
Спастись від руйни!...

11.

Благання.

Турковицька Божа Мати.

Ми ревно благаємо в Матері долі
Й співаєм святі піснопіння:
Подай нам, Пречистая, сили та волі,
Прийми наші сліяні моління!

Не можемо більше, Пречиста, страждати,
    Терпіти нам більше несила...
Почуй же наш стогін, Пречистая Мати,
    Подай нам спасенії крýла!...
Подай, Благодатна, відвáги та волі,
    Подай нам ясного уміння,
Навчай нас добýтися щáсної долі,
    І нéсти спокійно терпіння!
Навчи нас, Пречиста, не гнутися силі,
    Навчи нас себе шанувати!...
Ми хочемо бути Тобі завжди милі,
    Веди ж нас, Небесная Мати!...
Веди нас, Пречиста, дорóгою рáю,
    Вкажи нам спасенію путь...
Пошли порятунок нарбdu та краю,
    І Матір'ю Рідною будь!...
Поглянь, — ми до Тéбе пíдносимо руки
    І слíзно благаєм спасіння:
Спаси ж нас, Пречиста, з тяжкої розпýки,
    Полéгч нам болючі терпіння!...

12.

Ти наше Спасіння!

Ми хвалим, Пречиста, Тебé в рíд із рóду
    Й співаєм Тобі пíсоніння:
Спíгляв на страждання Своїого нарбdu
    І вислухай папі моління!
Ти наше Спасіння, Ти наша Надія,
    Ти вíзьмеш нарбд Свíй в опíку,
Для всіх нас Пречиста -- Солодкая Мрія,
    Ти чуда нам чýнши без лíку!
До Тéбе, Пречиста, всі лíнуть у горі, —
    Каліка, вдовá й сиротýна,
До Тéбе несутъ усі вдáри сувóрі,
    Бо Ти наша Втíха Єдина!

До Тебе, Пречиста, величній дзвони,
До Тебе солодкії співи,
Бо віслухані будуть всі наші стони,
Коли їх складемо до Діви!...

До Тебе Одної пахучі кадила,
До Тебе святі піснопіння,
Бо Ти наша вірна Покрів та Сила,
Бо Ти наша Мати Спасіння!...

Ліснянська Божа Мати.

13.

Рятуй нас, Пречистая, всіх від розпухи!

Коденська Божа Маті.

До неба підношу тремтючі я руки,
І рветься благання з грудей:
Рятуй нас, Пречистая, всіх від розпухи,
Рятуй своїх вірних дітей !

Занадто вже сліз, забагато вже мукі,
Не дишуть вже стомлені груди...
Рятуй нас, Пречистая, всіх від розпухи,
Рятуй Своїх вірній люди!...

Пошли нам любови, пошли нам науки,
Направ нас на праведну путь!...
Рятуй нас, Пречистая, всіх від розпухи,
Защітою нам усім будь!...

14.

Ти нам усе!

Почаївська Божа Мати.

До Діви Пречистої линуть моління
Із сòтень грудей від зарання;
І чуйно їх слухає Мати Спасіння,
Й приймає всі наші благання:

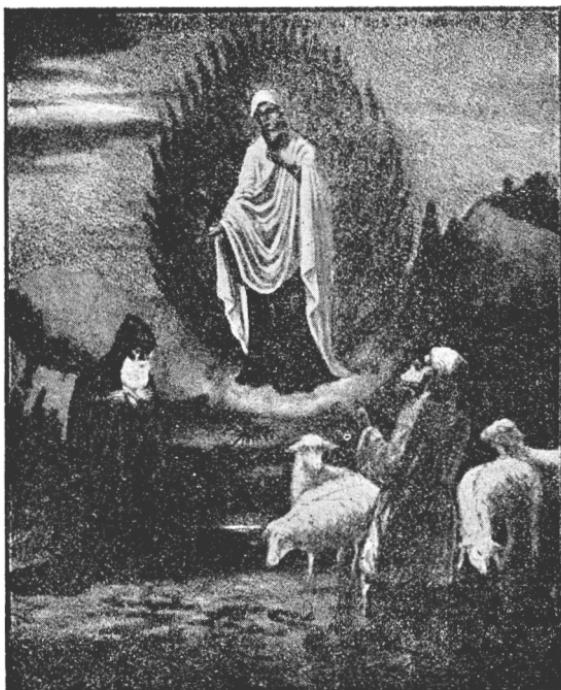
„Ти наша єдина спасенна Надія,
Ти наша міцна Оборона.
В бòді порятує Одна лиш Марія,
Ясна України Корона.

Ти наша єдина цілющая Сила,
Зболілим Ти Матінка Рідна.
Від Тебе зростають могучі нам крила,
Від Тебе надія побідна!

Від Тéбе минається сум наш та горе,
Неначе на сонці роса.
Ти лáгідниш бідним терпіння сувóре,
Відкриєш Ти всім небесá!"...

15.

Матір'ю Рідною будь!

Чудесне явлення Божої Матері на Почаївській Горі.

Пречистая Діво, -- поглянь на нас з Трона,
Наш стóгін почуй з висотý:
Дітей Своїх вірних, як мати, до Лóна
Усіх притулíй й освяти!
До Тебе Одної ми лíнем в покóрі,
Благáння до Тебе Одної:
Рятуй нас, ~~аболілих~~, бо гинемо в горі,
Конáєм від мóки страшиб...

Подай нам Своєї міцної опіки,
Настав нас на праведну путь!
Любовно візьмій нас під крила навіки,
І Матір'ю Рідною будь!...

16.

Рятуй же нас, Мати!

Жировицька Божа Мати.

Ми гинем в недолі,
Рятуй же нас, Мати!
З ворожої волі
Не даї пропадати!

Кругом лип обмана,
Насильство її сваволя.
Рятуй же, Кохана,
Бо б'є нас недоля!

Кругом повно крòви,
Без серця вже груди. .
Пошли ж нам любови,
Бо чвáри повсюди!...

Рятуй же нас, Мати,
Візьми всіх в опíку!
Защита міцна Ти
Усім нам довíку!

17.
Тепла Заступниця.

Божа Мати „Неоналима Купина”.

Тепла Заступнице світу холодного,
Річко добра й благодати, —
Зглянься на мяне, душою голодного,
Зглянься, Пречистая Мати!

Бачиш, Заступнице, я вже конаю,
І тільки Твій Лик мене грє...
Веди ж мене, Мати, дорогою рáю,
Веди до Спасіння, Маріє!

18.

Надія моя Ти Єдина!

Касперівська Божа Мати.

О Пречистая Діво Маріє, —
Моя Ти міцна Оборона!
Немов сонце ясне, мене гріє
Твоя Чудотворна Ікона!

До Неї підношу я руки
В Молитві своїй циросердій:
Порятуй від нестірної муки,
Молюся Тобі, Милосердій!

Заступися, Пречистая Мати,
У Сина Своїого за мене!
Оборона правдива Одна Ти,
Рятуй же зболілого, Нене!

Борони, Непевісна Дівице,
За люті гріхі моли Сина!
Заступися, ясная Зірніце,
Надія моя Ти Єдина!...

19.

Молюся ззарання.

Тихвинська Божа Мати.

До Тебе, Пречиста, молюся ззарання,
До Тебе несú я моління.
До Тебе Олїї мої всі благання,
До Тебе мої піснопіння!

Свої піспопіння в віночки сплітаю,
Віночки барвісті й пахучі,
І всі їх у Трона Твоїого складаю, —
Зідхання до Тебе болючі...

Приймі ці віночки, Пречистая Мати,
Кадило Тобі запашнє.
Надія спасення для мяне, Одна Ти, —
Рятуй же ласкаво менé!...

Віночки мої всі пахучі й препішні,
Сердечне для Тéбе кадило,
Я ними вбираю Престол Твій Всевишній, —
Прийми ж їх, Одна моя Сило!

20.

Заступися, Пречистая Мати!

Казанська Божа Мати.

Заступися, Пречистая Мати,
Помилуй, бо гину з розпukи!...
Не дай безневíнно страждати,
Спинй мої лютії мўки!...

Кругом мéне постійно недоля,
Скорбóта мені допіkáє, —
Павує ворóжа свавóля,
Вороже знущáння безкráє...

Тисне ворог мене повсякчáсні
Й сміється з моєї недолі...
Рятуй же, Пречиста, нещасну
Хоч душу з ворожої волі!

Припили, Божа Мати, терпіння
Дай мўкам моїм прохолбdu,
Бо гине душа від горіння,
Бо завжди терплю недогóбу...

Заступися ж, Пречистая Мати,
Рятуй свого скорбного сина, —
Бо більше несила страждати,
Моя Ти Надіє Едина!

21.

Душа моя плаче.

Божа Мати „Знаменіє”.

Душа моя плакала, серце ридало
І рвáлось з палючого сúму...
Напилóся гíркóї обráзи не мало,
Зазнáло по вінця вже глúму...

Душа моя плаче, а серце ридає, —
Ніколи не зваю спокóю...
Точить душу зболілу горіння безкráе,
І пálить печálлю гíркóю...

Для людської ліоті немає вже краю,
Зневагам немає вже впійну...
Всі надії на Тебе Одну покладаю,
Мою Оборону Єдину!...

Рятуй же мене, Пресвята Оборона,
Рятуй мене, Скорбная Мати!
Прийми мою душу на Матірнє Лόно,
Потіхом зболілих Одна Ти!

22.

Тіснить мене ворог лукавий повсюди...

Афонська Іверська Божа Мати.

Божа Мати „Неустанна Поміч“.

Пречистая Мати, Ти вішня Покріва
Зблілому сину в журбі, —
Нехай же благання цього мого слова
Приємними стануть Тобі!

Почуй мої теплі до Тéбе моління,
Почуй мої крики журні...
Прийми щиросéрдні мої піснопіння
Й пошли порятунок мені!

Тіснить мене ворог лукавий повсюди,
Повсякчас чатує менé...
А Ти мені завжди Покróвою бúди,
І наступ ворожий минé...

Ворог пáстки пídstúpní мені розставляє,
Щоб душу зловýти зболілу...
Мое серце скорбóтне криваво він кráє,
Наносить порáнення тíлу...

Почуй же, о Мати, ці слízní благánnia,
Пошли порятунок мені, —
Нехай перестануть болючі зідхánnia,
Хай очі засýють журні!...

23.

Радість для скорбних Одна Ти!

Душа моя мóлиться й радісно плаче,
Я тихо, зболілий, їй внémлю...
І рíчкою ллється моління гаряче,
І капають слýзи на землю...

Я довго молюся, і слів вже бракує, —
Молюся душою самою, —
Й душа моя тихо до неба воркує
Голубкою нíжносумною...

24.

Молюся до Тебе.

Тарногородська Божа Мати.

Молюся до Тéбе, Пречистая Мати:
Вже більше несíла терпíти,
Вже більше несíла нарóду страждáти,
Вже пáдають всí Твої дíти!...

А звéрху Пречистая тихо зорíє,
Й цілус менé, немов мати...
Рятуй же зболілого, Діво Маріє,
Бо радість для скóрбних — Одна Ти!

Явлення Жировицької Божої Матері.

Споглянь, — напі ліця облиті сльозами,
І капає кров нам із чбла...
О, змилуйся, Діво Пречиста, над нами,
Бо все вже пале довкола!...

Забракло на світі святої любови,
Панує неизгода повсюди...
Повстали вже ріки із нашої кропви,
І гинуть невинно в ній люди...

Затьмáрилось нам святе сонечко красне,
Не дишуть вже стомлені груди...
Зміни ж нам, Пречиста, життя це нещасне,
Зашитою нам усім буди!

Моли, Діво Чистая, Господа Сина,
Щоб більше нам не пропадати,
Моли, бо Ти наша Надія Єдина,
Бо наша Ти Рідная Мати!

25.

Я теж на Голгофі...

Пречистая Мати, — і рано, і пізно,
Я все на Молитві Тобі...
Молюся криваво, молюся я слізно
В тяжкій повсякчасній журбі...

Згубила свого я коханого сина,
Згубила своїх всіх дітей...
Вгласи ж, моя Втіхо й Розрадо Єдина,
Огонь наболілих грудей!...

Я теж на Голгóфі, я теж скорбна мати,
Я теж одинóка в печалі...
Всю мóку моó зрозуміеш Одна Ти, —
Пошли ж мені сил жити далі!...

Пригорільська Божа Мати. 1632 р.

26.

Б е з д о м н и й.

Пречистая Діво, — я з рíдного краю
Був змушений лихом втікати...
І став я бездомним, й світами блукаю,
Позбавлений матері й хати...

І скрізь я чужий, скрізь не маю пристанку,
Не маю ніде я спокою...
На праці вуждений ввесь день від світанку,
Прибитий нуждбою тяжкою...

Рятуй же мене, моя Мати Маріс,
Рятуй мене, милив мій Боже!
Нехай же зболілому в сні хоч замріє
Село мое тихе й погоже!...

Загаєцька Божа Мати Всемилостива.

27.

Я світом блукаю.

Люблінська Божа Мати.

Кому ж я повім своє горе,
Кому розкажу всю печаль?
В кого таке серце просторе,
Що він зрозуміє мій жаль?

Покинув я милу родину,
Покинув я рідний свій дім,
Та все ж, як найкращу перліну,
Ношу їх у серді своїм...

Несила вже більше по світі блукати, —
Напивсь я чужий доволі!...

Кругом недовір'я, кругом чужі люди,
Для всіх я чужий чужаніця...
Нехай же веде мене зіркою всіоди
Твоя Матерінська Десніця!...

29.

Більше страждати несила...

Пречистая Діво, Ти Скірбная Мати,
Почуй усі напі благання:
Захита в нещастях усім нам Одна Ти,
Спині наші слізні ридання!...

До Тебе вдаємося щиро ми в горі,
До Тебе підноємо руки:
Зміни на щасливі нам дні ці суворі,
І візволь нарід Свій від мукі!...

Ти наша Покріво, Ти наша Надія, —
Несила нам більше страждати!
Спаси Україну, Пречиста Маріє,
Спаси Свій нарід, Скорбна Мати!

Не світить нам сонце, не сяють нам зорі,
Недоля нам їх заступила:
Рятуй же, Пречиста, нарід Свій у горі,
Бо більше страждати несила!...

А серде без рідного краю
Трищóче, як пташка, й болить...
Чи я коли щастя вазнаю, —
Побачить його хоч на мить?...

По небу снують чорні хмáри,
Неначе я світом блукáю...
А в серці розбитім примáри
Та болі по рідному краю...

Кому ж я повім своє горе,
Кому розкажу всю печаль?
В кого таке серде простóре,
Що він зрозуміє мій жаль?

Блукала Ти, Мати, в пустині,
В Єгипті чужім та безвóднім, —
Не дай же гíркій сиротині
Загинути в краї холоднім!...

28.

Чужий чужаниця.

Білівська Божа Мати.

Пречистая Діво, моя Рідна Мати,
Рятуй же мене Ти в недолі!

VI.

МАРІЯ Й ПРИРОДА.

1.

Повсюди я бачу Одну лиш Тебе!

Понюхайте, — пахне як біла ця рожа,
Листочки її біло-сніжні:
Це діше Пречиста Небесна Госпожа,
Це ліця Маріїні піжні!

Як пішно цвітє оця біла лелія,
Яка вона вся запашна:
Це Ти — моя Чиста Дівиця Марія,
Ти Квітка небесна яспа!

Почуйте, — солодка яка моя мрія,
Немов тихе сонце веснбою:
Мені це всміхається Діва Марія
Пречистою Твар'ю яспою!

Погляньте, — як сонечко сіпле проміння,
Як сяє під ними роса:
Мені це всміхається Мати Спасіння,
Маріїна сяє краса!

Погляньте, — в садочку пишаються квіти,
Пахучі вони всі які:
Це людям Пречистої з неба привіти,
До Сина Молігви памкі.

Послухайте, — лінуть святі піснопіння,
Несуться до Господа хори:

Це Діви Марії гарячі моління
Тривожать небесні простори!

Понюхайте, — пахнуть так піжно кадýла
При Господа Вишнього Троні:
Це дише з Молитвою Матінка Мила
На гóрнім небеснім Сіоні!

2.

Господь і краса.

I.

Схід сонця.

І війпливло сонце, млинóве мов коло,
Палáє ввесь схід у проміннях.
Горить Божа вéлич красою навколо
Й до неба пливе в піснопіннях.

І повно проміння в мойому садочку,
Перлítся на квітах роса.
А в мене на серці, й у кожнім листочку,
Відбýлись святі небесá...

II.

Червневий поранок.

Який він прекрасний, червнéвий світанок,
Коли все росою перлítся!
Який тоді пишний й велíчний поранок,
Як радістю сáють всі лýця!

Велíчно і тихо лебідка в озерці
Пливе, як та біла лелія.
І поблум'ям сáє Господь в моїм серці,
Й трóйнідбю квітне найдія...

III.

Божі привіти.

Які ви прекрасні в ранкóвих проміннях
І сад, і дерéва, і квіти!
І ніжно омлóїлось все в піснопіннях
За Божі на землю привіти...
І бачу,—пов'язані міцно в природі
Господь і велична краса.
Вони неподільні, їх сказати мені годі,
Де зéмне, а де небеса...

3.

Ти все моє щастя на світі!

Так весело сонечко з неба сміється
І сіпле гаряче проміння.
Дивлюся на сонце, їх мені видається, —
Палáє то Мати Спасіння!...
Бо сяєш, Пречиста, як сонечко красне,
І радість несéш всьому світу.
Ти завжди міняеш життя пам на щасне,
Бо повна Ти ласки й привіту...
Пречистая Мати, — Ти Квітка пахúча,
Небесна Ти ráйська Лелія!
Цим пахом втишається рана болюча,
Бо Лікар найкращий — Марія.
Дивлюся я ліобо на кожну рожу,
До неї душа моя лíне,
Бо в рожі я бачу Небесну Госпóжу,
Спасіння для мéне єдине.
Я бачу Пречистую в кожній крапліні,
Я чую її в кожнім квіті...
Тобі я надéжу довíку відніні,
Ти все моє щастя на світі!...

4.

Ти скрізь!

Західило солечко, й в тихому стáві
Купалося бáгряним кóлом.
Відбýлось менí воно в кожнім сустáві,
Що чую розпáленим чóлом...

Дивлюся я пильно на сónячну вóду, —
Й Лик Дíви сміється до мéне:
Не сонце я взрів, а Марíїну врóду, —
Ти сáеш з води, моя Нéне!...

Ось вітер тихéнький водою колишє
Й Пречиста гойдається в хвилі...
Душа моя млóиться, й з щастя не дишє,
В Марíї горять очі милі...

5.

Зо мною Ти в кожній порі!

Весна.

І квíти, і сонце, й проміння,	У серці тройндяться
І пáхощі рáйські повсюди...	В душі соловéйкові спíві
Й величні святі пíспопіння	І лíну я ввесь до Марíї,
Спíвають по-áнгольськи груди!...	Увесь до Пречистої Дíви

Осінь.

Так мрýчно, так сúмно на двóрі,
Дощéва осінняя днýна...
Й здається, що в тихому горí
Причáлась кожна людýна ..

І в серці потúхла надія,
Убрáлась душа в чорні шáти...
І бачу, — он плаче Марíя,
Ллє сльòзи за світ Скóрбpa Матíй...

6.

Зимова нічъ.

Ніч вбралася в сніжну блискучу сорочку
Й подолком всю землю یкриває.
А місяць заснулй завіс на кілочку
І дине па море безкрає.

Земля вся покрилася кілімом сніжним,
І пірляться в світлі сніжинки.
Прокинувся місяць, і поглядом віжним
Все збить на білі хатинки.

А зверху із неба Господь Бож горліво
Могучі простяг Свої крила.
І спить люд потомлений тихо й щасливо:
Вартоє його Божа Сила!

7.

Я бачив...

Я бачив, як сонце весіннюю рожу
Своїм цілувало промінням, —
І я при Престолі Небесну Госпожу
Уславив святим піснопінням!

Я бачив, — в садочку пиніалися квіти,
Сміялась перлінно роса,
Її лилісь голосніше до Діви привіти,
А серце пливло в пебеса..

Я бачив, — сміялася чиста дитина,
І радість її била з очей, —
І неслісь Молітви до Тебе, Єдина
Зоря моїх днів та почей..

Я бачив, — моргали принадою зорі
І грали рапко́ва ленійця, —
Її всміхались мені Твої очі проозбрі,
Раділа Пречиста Дівиця!..

8.

Для Неї вся наша краса!

Гуляю спокійно в садочку свойому,

І пахощі п'ю від квітів.

Я хочу забути душевну втому,

Я хочу втекти від думок!...

Так любо мені між квітками в садочку,

І тихо душа розцвітає:

Дух Божий ясніє на кожнім листочку,

І світиться щастя безкрай...

Ці квіти пахучі — це очі Марії,

Садочок — Пречистої шати,

І тихо снуються в душі моїй мрії,

І пестить мене моя Мати...

Так ніжно бренять мені майські ці рожі,

Так тихо шепочуть лелії:

Ми квітнемо тільки на радість Госпожі,

На втіху Пречистій Марії!

І тихо в садочку купаються співи,

Перлінно сміється роса:

Живемо ми тільки для Чистої Діви,

Для Неї вся наша краса!...

9.

Заспокоєння.

Дивлюся я тихо на квітку пахучу,

Перлітесь в ній ніжно роса.

І пахом вспокою душу болючу, —

Розкрійлись мені небеса...

І стало на серці сумному спокійно,

Бо в квітці я взрів очі Діви...

І з серця понеєлися благоговійно

До Діви Пречистої співи...

10.

Лагідні очі.

Приглýньтесь в очі розкриті дитини, —
Яка в них свята чистота!
Погляньте, й пізнаєте теї ж хвилини, —
Це зорить на вас Пресвята!

У Діви Пречистої лагідні очі,
Так ніби то очі дитини, —
Вони мені світять за дня й серед нòчі,
Немов найясніші перліни!...

11.

Д и т и н а.

Так радісно й дзвінко сміялась дитина
Й дивилася матері в очі...
Мені ж видавалось, що Ти це, Єдина,
Що це Твої втіхи дівочі...

І плакала рéвно по мамі дитина,
І билася гíрко в жалобі...
Мені ж видавалось, — оплачує Сина
Пречиста Марія при грóбі...

12.

С п і в ц і.

В розцвілім садку соловéйкові співи,
В них мліють і місяць, і збрі.
З моéї ж душі ллється пісня до Діви
Й несеться луню в просторі...
Почув соловейко моé піснопіння, —
Й сипcув ще солодшії мрії...
І в співі заслухалась інчка весіння,
Як ми з цим молýлисéй Марії!...

13.

П р о м і н н я.

Цілує проміннями сонечко землю,
І в душу мені зазирáє.
Я голосу Бога допýтливо внéмлю,
Й росте в душі щастя безкráє.
І тихо я тішусь солодкими мріями,
Бачу Спасителя й Діву.
А сонце менé коле довгими віями,
Й повно в душі моїй співу...
І чую душою, що тепле проміння —
Це тихий до мене зір Божий...
І ллється з моєї душі піснопіння,
Як ранок червнéвий погожий!...

14.

Моя Молитва.

Люблю я низати барвисті намиста
Із серця свого в піснопіння.
Люблю я молитись, і Діва Пречиста
Приймає гарячі моління.
Квітками стають мої тихі зідхання,
І я їх несú до Цариці...
В вінкі обертáю гарячі благання
До стóп Пресвятої Дівиці.
І в пахощах райських сміється Марія
До менé, як сонце гаряче.
В душі ж розцвітає трояндою мрія,
А серце сміється та плаче...
Так лéгко стає мені в горі й печалі,
Так радісно серце трипóче...
І я забувáю всі болізні й жалі, —
Душа лиш молитися хочé!...

15.

Весна — то Марія!

Я вийшов до саду, й проміння
Усього мене обтеклó.
І млобла пахощ весіння,
І в душу лилóся теплó...

А сонце гаряче шаліло,
І пестило квіти грайліві...
І стáллю напóвнили тіло
Весінні надії сміліві!...

А сонце спливáло на мéне
Жагліво лункою весною,
І рвáлося сердце шалéне
За mríєю сніжно-ясною...

Одна кучерявитися mríя,
Як зірка вгорі мерехтліва:
Це Ти, моя Діва Марія,
Це Ти, моя Мати Живліва

16.

Тернина та лавр.

В зеленому лúзі тернýна колюча
Цілує піdníжжя лаврýні...
Це ти, моя доля щаслива й болюча,
Вчепíлась мене від дитини!

Тернýна та лавр обнялýся, як друzí,
І славлять усуміш Творця...
Їх співи надхнені лунають у лузі,
Як гімни побідні борця...

Далá мені доля лаврýну у руки,
Тернýну поклáла на чóло...
І в сердці танéць ведуть радості й мýки,
Як вічне мое заборóло...

Зелений той лавр та колюча тернина, —
Це Ти, Джерелб Благодати:
Це Ти, найславішай Діво Єдина,
Це Ти, моя Скóрбная Мати!...

17.

Б у р я.

Всю дóbгу ніч бóря на двóрі шаліє,
І б'ється в вікно моє сніг.
Чого Ти гнівнá, моя Мати Маріє,
І чим Тебе вráзить я міг?...

Гуде завіróха вовкáми на двóрі,
І стукає в вікна з докбром...
Пречистая Діво, — у лютому горі
Погладь мене лágідним зором!...

Шаліє і криком кричить завіróха,
І тéмніють в серці надії...
А голос душі мені шепче до уха:
Молись гарячíше Марії!...

18.

Мої піснопіння.

Нижу я намýста
З свого піснопіння, —
Надінь їх Пречиста,
Як Мати радіння!

Молюсь дні і ночки
До Тебе, Пречиста:
Надінь ці віночки,
Надінь ці намýста!...

Плету я віночки
З своїого благáння,
Сучу я в клубочки
Гарячі зідхання...

Яка Ти прекрасна
В віночку, Пречиста!
Нам доленька щáсна
Кується вроchýста!...

Плету я віночки
З свого піснопіння,
Й складаю в рядочки
При Троні Спасіння!...

19.

Вартівниця.

Земля вся накрилася ковдрою сніжною
 Й спить, як дитина, спокійно.
 А місяць дримлівий лямпадою ніжною
 Світить їй благоговійно.

І мріє земля про тепло та про весну,
 Солодка її тиха мрія!..
 І бачить у сні вона Матір Небесну, —
 Вартує всю землю Марія!

20.

Пурпур заходу.

Проміння цілує омлобену воду
 Й купається в тихім озерці.
 І майською рожею пурпур захόду
 Горить у воді й моїм серці.

Стою зачарованій, й тихії співи
 Трояндами з серця пливуть...
 Й Молитва палкá до Пречистої Діви
 Освітлює всю мою путь...

Сердечний мій спів і багряне проміння
 Купаються разом в озерці.
 І тихо несеться до неба моління,
 Й купається Бог в моїм серці...

Виправити коректурні помилки; рядки здолу:

Стор. 6 рядок 1 читати: Варнафр.
 " 10 " 14 " гриміли
 " 16 " 1 " літ віку
 " 57 " 10 " відкрито

Стор. 58 рядок 27 читати: гриміла
 " 58 " 19 " мене
 " 93 " 24 " всі очі.
 " 89 " 23 " щбли

СКОРБНА МАТИ.

Вступ: Почуй мене, Скорбна Мати!... . . . .

ЧАСТИНА ПЕРША:

Господня Дитина. Передання.

Сторінки:

1. Пошли хоч на старість дитину	4	9. Спобвилася мрія	10
2. І повний надії, Яким поснішає	5	10. Розкрились святі Небеса	11
3. А люд безсердечний	5	11. Майська Лелія	12
4. В пустині	6	12. В єднання до Храму	13
5. А Анна дізналась	7	13. Пречиста Марія у Божому Храмі	14
6. Кубельце гойдалось на вітці	8	14. Вона Приснодівою буде навіки!	16
7. Архангол Гавриїл	8	15. Йосип Обручник	18
8. Архангол у Якима	9	16. У Назареті	17

ЧАСТИНА ДРУГА:

Скорбна Мати й Людський Син.

1. „Радуйся, Благодатная!” Благовіщення	19	19. Віноград. Легенда	43
2. В обіймах мрії	21	20. Заступниця наша в негодах. Легенда	44
3. Далека доробга	22	21. Імеч душу прошиє Тобі. Легенда	45
4. Фальшиви пільбара	23	22. Голубочки. Легенда	46
5. Холодна печера. Ісусове народження	24	23. Нехай візьме свойго хреста. Легенда	47
6. На людях благовоління	26	24. Скорбна Мати. Легенда	48
7. Волхві зо Сходу	27	25. Я Пастир добрий. Легенда	49
8. На Виводинах. Стрітення	28	26. Брати	50
9. Люгуб цар Ірод	30	27. А Ісус зростав мудрістю	51
10. На чужині в Єгипті	31	28. Садівник. Легенда	53
11. Женеться цар Ірод. Легенди	32	29. Найкраще вино. Весілля в Кані Галилейській	54
12. Яка ж то неземна краса. Легенда	33	30. Служити Народу — служити то Богу!	55
13. Благорозумний розбійник. Легенди	36	31. Сорце й обов'язок	56
14. Він Назарійський буде званий	38	32. І піакали сумно обидві Сестриці	57
15. А Дитина росла та зміцнялася духом	39	33. Нема чести Пророку в отчизні Своїй.	59
16. Заступниця й Син.	40	34. Хто Мати Моя?	58
17. Все віддає Богу шану. Легенда.	40	35. Нема вже моїого Івана	60
18. Сон. Легенда	41		

ЧАСТИНА ТРЕТЬЯ:

Голгофа.

1. І настав день грізний	61	6. На Голгофу	67
2. Оде Чоловік	62	7. Мати	69
3. Розпин!	64	8. Скорбна Мати під Хрестом	70
4. Прощай, Моя Мамо!	64	9. Перли. Легенда.	71
5. Вічув'я	65	10. Син і Мати	72

Сторінки:

11. „Нащо Ти покинув Мене?!”	73	15. тель. Легенда	78
12. „Довершилось!“	75	16. Дві Марії	79
13. Страсна субота	77	17. Кому Я повім Своє горе?	80
14. Воскресне із мертвих Учи-		17. В палючій жалобі	81

ЧАСТИНА ЧЕТВЕРТА:

Воскресіння.

1. Мамо! Передання	83	8. рію! Передання	91
2. Щастя просторе	84	9. За три дні побачити Лик Сина. Передання	91
3. Хмаря забрала Його. Вознесення	85	10. Гряди, Голубице! Успіння. Передання	92
4. Огненні язіки Зшестя Святого Духа	87	11. Іхороон Передання	94
5. Апостольська Мати	89	12. Я буду навіки із вами! Передання	95
6. Свята Гора Афон. Передання	89	13. Радуйся, чиста Mariel!	96
7. Візьми іже до Себе й Мати			

ЧАСТИНА П'ЯТА:

Заступниця Світу.

1. Мати Спасіння	98	16. Рятуй же нас, Мати!	116
2. Пречистая Діва по муках ходила. Легенда	99	17. Телла Заступниця	117
3. Роман Сладкоснівець	100	18. Надія моя Ти єдина!	118
4. Троєручиця	102	19. Молюся за зориня	119
5. Покрівля	102	20. Заступися, Пречистая Мати!	120
6. Квіти Небеснії Господжі	104	21. Душа моя плаче	121
7. Покрівля пра дива від бід	105	22. Тісніть мене ворог лукавий повсюди	122
8. Наши болі й печалі	106	23. Радість для скорбних Одна Ти!	123
9. Почуй, Милостівіа	107	24. Молюся до Тебе	125
10. Пречиста Марія	109	25. Я теж на Голгофі	126
11. Благачіння	110	26. Бездомний	127
12. Ти наше спасіння!	111	27. Я світом обдукаю	129
13. Рятуй нас, Пречистая, всіх від розлуки!	113	28. Чужий чужаниця	130
14. Ти нам усе!	114	29. Більше страждання несила	131
15. Матір'ю Рідною будь!	115		

ЧАСТИНА ШОСТА:

Марія й природа.

1. Повсюдю я бачу Одну лиш Тебе!	132	11. Дитина	138
2. Господі краса	133	12. Співці	138
3. Ти все мое щастя на світі	134	13. Проміння	139
4. Ти скрізь	135	14. Моя Молитва	139
5. За мною Ти в кожній порі!	135	15. Весна — то Марія!	140
6. Зимова ніч	136	16. Терпніна та дзвр	140
7. Я бачив	136	17. Буря	141
8. Для Неї все наша краса!	137	18. Мої піснопіння	141
9. Заспокоєння	137	19. Вартівниця	142
10. Лагідні очі	138	20. Пурпур західну	142

